

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto X.

V Ljubljani, 21. julija 1938.

Štev. 29.

Pomagaj si sam in Bog ti
bo pomagal.

Narodni pregovor

Danes:

Tragičen konec mladega
muslimanskega zakona

(Gl. str. 2)

O SEDANJOSTI

Preteklost, sedanjost, prihodnost — katera teh dob je najvažnejša? Najbolj in najbolj važen čas za nas je vedno prav tisti, v katerem živimo, oba druga sta tu za dopolnilo in razumevanje sedanjosti. Ne jutri, ne včeraj, kar prav sedajle delamo, je najvažnejše, pa če smo mladi, zreli ali stari.

Kljub temu je pa večina ljudi, ki žive neprestano izven svoje dobe. Ali sanjajo le o prihodnosti ali se ozirajo nazaj v preteklost. Prvi so kakor čakalci po čakalnicah na kolodvoru. Razburjeni so, nestrpni in nezapljeni. Vse, kar se okrog njih godi, jim je deveta briga, le od časa, ki bo prišel, pričakujejo nekakšno srečno rešitev, nekaj velikega, prijetnega, kar jih bo zadovoljilo. Drugi zopet stoji, kakor ob odprtem grobu in objokujejo nekaj, česar nikoli več in pod nobenimi pogoji ni mogoče priklicati nazaj v življenje. In kar je najbolj nespametno, oboji drže križem roke! — Medtem pa neopazno polzi življenje mimo njih, ne-vidno, kakor pokrajina ob oknu premikajočega se vlaka. Mimo hiti peštr sedanjost, polna velikih dogodkov, polna čarov za tistega, ki hoče zares — živeti.

Ne pojmujejo pravilno velike zgodovinske dobe, v kateri živimo. Tožimo o nekdanjih boljših časih, čeprav nam pamet pove, da so bili ti boljši časi le iluzorni in da so imeli tudi prejšnje dobe svoje pomanjkljivosti in slabe strani. Koliko razbremenitve, koliko nepričakovanih udobnosti nam je prinesla prav sedanja doba, vse, o čemer se našim dedom niti sanjalo ni. Če bi udaril čarovnik s čarobno palico preko nas in nas prestavil v eno prejšnjih stoletij, kako bi si želeli nazaj! Takrat ni bilo ne železnic, ne vseh današnjih prometnih sredstev, ne telefona, brezžičja, ki bi nas vezal s svojci. Higiena, medicina sta bili komaj v prvem štadiju, a borba za kruh je bila prav v vseh časih huda in neusmiljena, samo morda na drug način kot danes.

Prav tako ne znamo živeti svojih starostnih dob, to je mladosti, zrelosti, starosti. Trije odlomki življenja so to, ki so tesno povezani med seboj v polno celoto. Vsek zase ima prav posebne značilnosti in svojo lastno zakonitost. Kdor ni pravilno preživel vseh teh treh dob, ne more reči, da pozna življenje v vsej njegovi širini in globini.

Mladina se ozira preveč na prihodnost. Vidi svoj ideal le v odvahih ljudi, hoče biti čimprej nastudiran in natrpan z vsem mogočim, zavida zrelim ljudem njih položaj in denar. Marsikdo od njih si misli: »Mladost bom užival že potem, ko bom imel položaj in denar.« Toda mladost ne čaka, tudi za milijone ni mogoče dobiti nazaj vse priskrbe razigranosti, prelestnega idealizma in otroške priprostosti, ki jo ima le mladost.

Zreli ljudje, ki so se priborili iz takšne nestrpne mladosti do svojega bolj ali manj gotovega obstanka, nato v svoje zaprepačenje spoznajo, da mladosti sploh niso preživeli. Čutijo, da jih je življenje prikrajšalo za nekaj nenadomestljivega (v resnici pa so se le sami prikrajšali). Na eni strani skušajo popravljati, po drugi strani si žele miru in ravnotežja, ki ga ima le starost. Tako kolebajo iz preteklosti v bodočnost in pozabijo na zrelost, ki je višek življenja, ki je kakor bujno poletje v vsem silnem razmahu, v vsej polni moči. Zrela doba je višek borbe in napetosti, ona najmanj potrebuje drugih dob, na katere naj bi se ozirala, ker je v vsi svoji pestrosti tako mnogostranska, da bi bila prava nespetnost, ne živeti se vanjo z vsem bistvom in vsemi zmoglostmi.

A tudi stari ljudje se ne zavedajo vsi, da so kakor v mirnem pristani, da je njihova doba čas modrosti, duševnega ravnovesja, poln duševne veličine, poln jesenske miline in razumevanja za vse, kar se okrog njih godi. Kolikor gubi telo na moči, toliko pridobiva duh. Z vso spretnostjo, ki so si jo pridobili v življenju, s svojimi uspehi in mnogimi življenjskimi izkušnjami, morejo neskončno koristiti človeštvu, morejo biti njegovi vodniki in svetovalci. Vsi stari kulturni narodi so postavljali le stare,

Angleški kraljevski par v Parizu

V ospredju vseh političnih dogodkov tega in prejšnjega tedna je stopil in še stoji obisk angleške kraljevske dvojice v Parizu. Obisk, ki se je zaradi smrti matere angleške kraljice malo zakasnil, ni zato na svoji važnosti prav nič izgubil.

Angleški kralj in kraljica sta predvčerajšnjem, v torek, prispela na svoj kraljevski jahti v Francijo. Nasproti jima je prišel francoski zunanji minister g. George Bonnet in ju nadvse svečano in prisrčno pozdravil. V Parizu je visoka gosta ravno tako prisrčno pozdravil predsednik francoske republike g. Lebrun z gospo. Francija je v vsej svoji zgodovini priredila svojim visokim prijateljem le malo tako veličastnih in iskrenih sprejemov.

Na celi poti angleškega kraljevskega para po Francoskem je francosko ljudstvo visoka gosta navdušeno in prisrčno pozdravljalo, saj se je zavedalo, da je ta redki in zgodovinski obisk nedogledne politične važnosti za obe državi, ki ju vežejo; zgodovina medsebojnega prijateljstva in skupni interesi v najtežjih trenutkih, ki sta jih kdaj ta dva naroda preživela.

Sprejem, ki sta ga bila angleški kralj in kraljica doživela na Francoskem, jima bo nedvomno ostal v neizbrisnem spominu. Francija je zbrala in pripravila vse, kar ima najlepšega in najboljšega, samo da bi se visoka gosta pri njih počutila kar najbolj ugodno in prijetno in da bi odnesla s seboj trajen, neizbrisen vtis. Francoski in angleški tisk prinaša o priliki tega obiska obširne priloge in se izčrpno bavi z zgodovino francoskega in angleškega prijateljstva in sodelovanja, kakor tudi z življenjskimi in podrobnostmi iz življenja angleške kraljevske rodbine.

»Daily Telegraph«, veliki angleški list, piše:

»Prisrčnost teh dveh narodov je osnovana na skupnih žrtvah v zgodovini in na skupnih interesih v bodočnosti za pomirjenje Evrope. Današnji obisk mora ne samo potrditi prijateljstvo med Anglijo in Francijo, temveč iz tega prijateljstva se mora roditi še trajnejša podlaga za mir v Evropi. To, kar bodo sklenili v Parizu, mora zelo pripomoči k ureditvi Evrope, kajti potrebno je, da ovrzemo strah pred vojno in da se omogoči na-

izkušene ljudi za svoje vodnike in kraljevske svetovalce.

Kdor pravilno razume večno zakonitost poedinih dob, kdor vedno le živi v svoji zgodovinski in starostni sedanjosti, ta more vedno reči o sebi, da je »v najboljših letih«.

Gorenjka

rodod, da se v miru sporazumejo v vseh vprašanjih, ki so zanje kar najbolj pereča.

Londonski »Times« pravi:

»Nikoli ni bila varnost teh dveh držav tako tesno povezana med seboj in identičnost interesov ni bila nikoli tako močna vez med njima kakor danes.«

Med vprašanji, ki jih bodo ob tej priložnosti obravnavali ugledni angleški in francoski politiki pod vodstvom angleškega zunanjega ministra lorda Halifaxa in francoskega zunanjega ministra Georgea Bonnetta, so najvažnejša vprašanja:

1. Rooseveltov novi razorožitveni načrt, ki naj bi obvaroval svet pred gospodarskim propadom.
2. Obravnavali bodo pomisleke, ki jih je sprožila Francija proti angleško-italijanskemu sporazumu, češ da bo ta sporazum Francijo po njenem prepričanju izoliral.
3. Obravnavali bodo vprašanja glede na odlog odbora za nevmešavanje, glede na angleško-italijanski sporazum kakor tudi glede na vzemirjenje, ki ga je povzročil ponovni dotok prostovoljcev v Španijo.
4. Češko vprašanje glede na narodnostni statut in na položaj, ki se je zadnje dni na Češkoslovaškem še poostiril.

Španska vojna

Ta ponedeljek, dne 18. t. m. je španska vojna stopila v svoje 3. leto. Ob tej priložnosti bo zanimivo zvedeti, kaj se je v teh dveh letih španskega grozodejstva vse zgodilo, kakšen

je saldo te nedvomno najbolj krvave vojne, kar jih je kdaj koli vojevala Španija in s kakšnim pogledom naj gledamo v bodočnost.

Strokovnjaki sodijo, da je v dveh letih španskega klanja izgubilo življenja 1.000.000 ljudi in da je vojna doslej stala Španijo okrog 50 milijard zlatih pezov.

Računajo, da se na obeh straneh bori še zmerom 850.000 ljudi. General Franco je od 47 okrožij popolnoma zavel 30 okrožij, 13 okrožij imajo še v rokah republikanci, 4 okrožja je pa general Franco le delno zavel.

Pred začetkom vojne je bilo v Španiji okrog 29.000.000 prebivalcev. Računajo, da je danes v Francovih okrožjih okrog 20.000.000 prebivalcev, v republikanskih okrožjih pa okrog 10.000.000 prebivalcev. Te številke so pa kajpak samo približne, kajti veliko ljudi je med tem časom tako ali drugače prišlo ob življenje, veliko se jih je rodilo, ne smemo pa tudi pozabiti, da sta obe stranki dobili tudi veliko tujcev na pomoč.

Notranja politika obeh vojujočih se strank se je od začetka vojne, pa do danes dokaj spremenila. Na Francovi strani je v začetku vojne vladala vojaška knuta, za njo je pa prišla civilna vlada, njej na čelu general Franco. Tudi na republikanski strani je prišlo v času vojne do velikih sprememb. Resnični gospodar v sedanjosti republikanski Španiji je general Míaa.

Vojni strokovnjaki tujih držav, ki se mude v Španiji in opazujejo potek španske tragedije, so se za morebitno novo vojno naučili marsikaj koristnega. Španska vojna je prav za prav

za vse te opazovalce brezplačna, a zelo koristna šola. Pri teh opazovanjih so strokovnjaki kajpak kar največ pažnje posvečali proučevanju letalskih napadov in tankov.

Imeli so pa tudi res mnogo priložnosti za svoja opazovanja. Samo Valencijo je sovražnik bombardiral 140 krat, Sagunt 180 krat in Barcelono celo — 200 krat. Ugotovili so pa, da se vzlic močnim in mnogoštevilnim letalskim napadom generalu Francu ni posrečilo, da bi onemogočil republikancem dovoz hrane in municije.

Letala in tanki so se sicer pokazali kot strašno orožje, a vendar se zdalec ne orožje, ki bi lahko samostojno končalo kakšno vojno. Kot izvrsten protitež letalskim napadom so se izkazali protiletalski topovi, ki so jih do danes že zelo izpopolnili. Španska vojna je dokazala, da se bodo težki bombarderji v bodočnosti lahko gibali in napadali samo iz višine 5.000 metrov. Slej ko prej bo še zmerom pehota igrala v bodoči vojni odločilno vlogo, posebno pa tam, kjer bo treba zavzeti nove postojanke in nove pokrajine. Kajpak samo izvrstno izurjena pehota, opremljena s prvovrstnimi strojnimi. Tanki se niso izkazali kot tako uspešni, kakor so nekateri vojni strokovnjaki pričakovali, kajti tudi nje lahko za nadaljnjo borbo onemogočimo. V bodoči vojni bodo igrali vseeno precejšnjo vlogo, a samo hkrati s pehoto in topništvom. Izkazalo se je pa, da je konjenica za moderno vojevanje popolnoma zastarela.

Tudi letalski napadi so izgubili nekaj svoje demoralizirajoče učinkovitosti. Proti njim se namreč ljudstvo lahko zateče v varna podzemeljska zatočišča.

V španski vojni sta obe stranki izgubili doslej okrog 1.000 letal, 800 jih je pa še zmerom v rabi. Ravno tako je tudi 800 tankov za nadaljno uporabo docela neuporabnih.

Smrt romunske kraljice Marije

V torek popoldne je ob 17.45 na gradu Pelešu pri Sinaju, umrla romunska kraljica mati Marija v starosti 63 let. Ob smrtni postelji so bili pri njej Nj. Vel. kralj Karol, Nj. Vis. princesa Elizabeta, Nj. Vis. prestolonaslednik Mihael, Nj. Sv. patriarh Miron in štirje zdravniki, ki so jo zdravili. Kraljica mati Marija je umrla zaradi krvavenja na jetrih, na bolezen, ki ji do danes še ne vedo leka. Bolehala je že dve leti.

Marsikdo doslej še ni vedel, kako visoko naobrazena je bila pokojna kraljica mati Marija. S 30 leti je došla doktorski naslov na vseučilišču v Cluju. S tem se je pričelo njeno kulturno in literarno delo. Postala je dopisna članica francoske akademije lepih znanosti in je napisala roman »Kraljice« in še več drugih spisov. Ta res kraljevska žena in mati je s svojim pogumom in s svojo izredno inteligenco ustvarila Veliko Romunijo in doslej, da je njena druga domovina stopila po svetovni vojni v lepo, cvetočo bodočnost. Bodi ji večni mir, naši kraljici Mariji pa iskreno in vdano sožalje ob krsti njene plemenite matere!

V zvezi z velikimi nemiri v Palestini je Anglija poslala nova močna vojaška ojačenja v Palestino. Na desni sliki vidimo Mussolinija, kako v mestu Apulio haznanja italijanskemu ljudstvu, da je letošnji pridelek žita tako velik, da bo zadostal za prehrano Italije.

MISLIM, da prav po pravici spada v kroniko tudi — vreme. Vreme je tisti neznan, a važni činitelj, ki ima velik vpliv na naše življenje in torej neposredno tudi na kroniko. O lepem vremenu gredo ljudje ven, zgodi se marsikaj novega, čeprav ne zmerom vselega. O grdem vremenu pa čepimo doma in godrnjamo.

In ne godrnjamo kar tjavdan. Kajti mislim, da si velika večina tistih, ki to čitajo, želi lepega vremena v nedeljo, edini dan, ko ima človek prosto, ko je lahko mahne ven, kamor mu srce pozeži. Ves teden delamo, služimo si svoj kruh in gledamo skozi okno, češ, ali bo ali ne bo. Pa ni. Letos, kakor nalašč, je ravno v nedeljah dež, ali pa vsaj nevihta. Namesto, da bi se do siteda navzili svežega zraka, da bi se razvedrili in otrsili vsakdanjih skrbi, pa slabe volje sedimo v sobah in se jezimo na vreme, na dež, na krizo in na bogve, kaj še vse. Vse to in še dosti drugega zakrivi slabo vreme. In ko v ponedeljek pridemo v službo in sije sonce z umitega neba, se nam zdi, kakor da nismo imeli Gospodovega dne, da nismo imeli nedelje...

Letošnje vreme zasluži, da bi ga dali v »Zrcalo naših dni«, ne samo v »Kroniko«. Upajmo, da se bo naše grožnje ustrašilo in se — poboljšalo!

Kronistka

Politični teden

Nj. Vel. kraljica Marija je odpotovala v London, kjer je nameravala ostati nekaj časa, a se bo takoj spet vrnila, kajti te dni je umrla njena mati, romunska kraljica Marija. — Pri svečanostih za padlimi junaki na Kajmakčalanu je Stevan Čirič, predsednik narodne skupščine, v svojem govoru med drugim dejal, da je bil na taboru slovenskih fantov in deklet v Ljubljani očaran in srečen, ko je videl, kako Slovenec ljubi svojo grudo in Jugoslavijo. — Ker so nepotrební porazi v tujini zmanjšali ugled jugoslovenskega športa, opozarja ministrstvo za telesno vzgojo vse športne organizacije, da bo v bodoče dovoljevalo udeležbo le na takšnih mednarodnih tekmah, ki se more pri njih pričakovati lepa športna borba kakovostno izenačenih skupin. Izdalo je tudi uredbu o dajanju izjav športnikov tujemu tisku. — Te dni je izšla nova uredba o razvreditvi gostinskih obratov v razrede in o določitvi najvišjih cen v njih. — Poleg naših vodilnih državnikov in tujih diplomatov so zdaj na bledu angleški poslanik Campbell, turški poslanik Ali Hajdar, bolgarski poslanik Popov, ameriški poslanik Bliss Ling in novi češkoslovaški poslanik Jaroslav Lipa. Te dni bo prišel iz Beograda tudi francoski poslanik Brugere. — Dr. Antona Korošca, našega notranjega ministra, so te dni izvolili za častnega občana mesta Maribora.

Belgijski kralj Leopold III. je prišel v Bolzano, odkoder namerava v Dolomite. Meseca oktobra bo prisostvoval v Parizu odkritju spomenika svojemu očetu, kralju Albertu I. — Francoski ministri predsednik Daladier je te dni na nekem banketu spravljivo govoril o mednarodnem političnem položaju. Med drugim je opozarjal na vojno nevarnost, ki je pretila še pred kratkim in jo je odstranila le miroljubna odločnost Anglije, Francije in Nemčije. Daladier pravi, da se je vojni močeh izogniti, zato je treba v bodočnost gledati z zaupanjem. — Nemčija z ameriško hitrostjo gradi ob luksemburški meji nove utrdbe. Delajo noč in dan. — Ostanke starodavne cerkve so odkrili v strugi reke Morave blizu vasi Spithneva na Moravskem. To cerkev je baje posvetil češki knez Svetislav po veliki zmagi nad madžarskim knezom Štefanom pri Spithnevu. — Ameriški letalec Hughes se je te dni s poleta okrog sveta vrnil v New York. Za vso pot je potreboval samo 74 ur. — Majskemu, ruskemu poslaniku v Londonu je Stalin poveril, naj angleški vladi ponudi pogodbo o medsebojni pomoči. — V odlični bitki za Sagunt in Valencijsko v Španiji se na 20 km dolgi fronti na obeh straneh bori četrt milijona vojakov. Francove čete so že prodrele v provinco Valencijsko. — Poljski zunanji minister Beck in letonski zunanji minister Munters sta v Rigi na slavnosti večerji povdarjala prijateljstvo in sodelovanje med Letonsko in Poljsko. — Zaradi odlašanja sporazuma med Italijo in Anglijo je v italijanski javnosti nastalo veliko razburjenje. Baje bo italijanska vlada čakala na odločitev Londona samo še dva tedna, potem bo pa zavzela svoje stališče. — Olimpijado v Tokiu za l. 1940. je japonska vlada odpovedala. Ministertvo za narodno zdravje je obenem prepovedalo japonskim atletom udeležbo na tujih olimpijadah. — Francoski narodni praznik 14. julij so letos v Parizu proslavljali v znamenju francosko-angleškega prijateljstva. — Madžarski ministri predsednik Imredy in zunanji minister Kanya sta prišla v Rim, kjer so italijanski in madžarski državni razpravljali predvsem o gospodarskih vprašanjih. Meseca avgusta bosta Imredy in Ka-

Tragičen konec mladega muslimanskega zakona

(r) Sarajevo, julija

V dnevnih pogosto čitamo poročila o ubojih, umorih, samomorih in drugih tragedijah. Tako velike tragedije, kakor se je odigrala te dni v Sarajevu, pa ne pomnimo zlepa.

Dva mlada, lepa človeka, Mušan Skembo in 17letna Vahida sta se vroče ljubila. Na skrivaj sta se sestajala, kajti njuni strogi starši niso dovolili, da bi hodila skupaj. To je pa njuno ljubezen le še razpametelo, saj vam je znano, da prepovedani sad najbolj diši. Ker sta bila pa prepričana, da sta ustvarjena drug za drugega, sta se hotela po vsaki ceni poročiti. Starši so se dolgo upirali, ko so pa videli, da je vse zaman, so naposled le privolili. Tako sta se Mušan Skembo in lepa Vahida poročila.

Mladi par je bil zelo lep in daleč naokoli jima niso našli enakega. Ko sta hodila po Sarajevu, so ljudje kar obstajali in gledali za njima. Nič čudnega. Mlada žena je bila namreč od sil podobna filmski igralki Normi Shearerjevi, on pa Rudolfu Valentinu.

Svojo srečo sta pa uživala le kratek čas, kajti Mušana so poklicali k vojakom. Ko je prišel dan odhoda, sta se s solznimi očmi poslavljala drug od drugega in si obljubila večno zvestobo — zvestobo do groba.

Po nekaj mesecih samevanja je pa

lepi Vahidi postalo dolgčas. Zaježala si je družbe. Odsila je na morje, sama, brez moža in brez njegovega dovoljenja. In ker je bila lepa in mlada, so se okrog nje kaj kmalu začeli smukati moški. Odslej ji ni bilo nič več dolgčas in tudi pisma, ki jih je pisala možu, so bila kratka. Sporočala mu je, da je na morju, da se veliko koplje in dobro zabava. Zaljubljenega Mušana je ta vest tako potrla, da ni mogel nespati ne jesti. Za silo se je pomiril šele tedaj, ko ga je Vahida prosila, naj ji odpusti, ker je odsila na morje brez njegovega dovoljenja. Ker je pač tako, da onim, ki jih imamo radi, kaj hitro vse verjamemo in odpustimo, je tudi Mušan svoji ženi vse odpustil.

Ko se je Mušan vrnil od vojakov, je v malo hišico pod Trebevičem nad Sarajevom spet posijalo sonce. Mlada človeka sta se ljubila in nič ni kalilo njune sreče.

Usoda je pa hotela drugače.

Lepega dne je srečal Mušan Asima Horića, svojega prijatelja iz mladosti. Le-ta je Mušana opozoril, da mu žena med njegovo odsotnostjo ni bila zvesta in mu je zalučal v obraz vso bridko resnico.

Povedal mu je, da je lepa Vahida v njegovi odsotnosti hodila po promenadi, in se do pozne noči sprehajala z neznanimi moškimi. V kopalni oble-

ki se je celo slikala na kopalšču v Dubrovniku, kar lahko vidi na sliki, ki jo ima neki njegov znanec.

Te novice so Mušana zelo potrlje. Začela ga je razjedati mučna ljubosumnost, a ko je prišel domov, ni ženi tega prav nič pokazal. Sam se je hotel prepričati, koliko je resnice na prijateljevem pripovedovanju. Ni in ni mu šlo v glavo, da mu je človek, ki bi zanj dal vse na svetu, storil takšno gorje.

Drugi dan je pa v družbi svojih prijateljev slišal še nekaj. Eden med njimi je namreč dejal:

»Če bi bila moja žena takšna kakor tvoja, bi jo priči ubil!«

Pod vtisom teh besed se je Mušan vrnil domov. Ko je ženi vse povedal, je stala nima in trda sredi sobe. Tako nepričakovano je vse prišlo, da ni vedela, kaj naj odgovori. Njen molk je moža še bolj razkačil. V sveti jezi je potegnil nož in jo osemkrat zabodel. Mlada lepota se je zgrudila in pri priči izdihnila.

V sodni dvorani je obtoženec pred zbrano množico ves v solzah zatrdel, da se ne zaveda, kdaj je potegnil nož. Rekel je, da se mu je ženini molk zdel priznanje in da se je zato čutil užaljenega in ponižanega pred vsem svetom. Sram ga je bilo, da ga je varala žena, ki je za njo mislil, da ju veže zvestoba do groba...

Iskre lokomotive so zanelile ogenj na šentiljski železniški postaji. Tam se je namreč vnel vagon slame, v vrednosti 5000 dinarjev. Gašenje je bilo zaradi pomanjkanja vode zelo težavno, vendar se je gasilec posrečilo vsaj to, da so ogenj lokalizirali, da se ni razširil še na druge objekte.

Uho je odgriznil svojemu bratranču Aleksandru Radunoviću prevarani mož Milan Radunović iz Požarevca. Milana lepa žena Julija je namreč moža varala z njegovim bratrančem, kar je užaljenega Milana tako bolelo, da se je bratranču maščeval tako, da mu je odgriznil uho. Menda bo Aleksandra za vselej minilo, da bi še kdaj hodil v tuj zelnik.

Naš napredek

Gradbeno ministrstvo je odobrilo znesek 125 milijonov dinarjev za gradnjo novih cest. Od tega pojde za gradnjo cest v Sloveniji 40 milijonov dinarjev, baje se pa dela še ne morejo razpisati, ker načrti še niso narejeni.

Na ozkotirni progi Beograd-Dubrovnik so te dni otvorili promet z motornimi vlaki. Iz Beograda sta krenila dva vlaka. Na poskusno vožnjo so povabili zastopnike glavnih potovalnih uradov iz Anglije, Francije, Češkoslovaške in Madžarske in zastopnike domačega in tujega tiska. Vlaka sta vozila s hitrostjo približno 40 km na uro, na nekaterih krajih celo s hitrostjo 71 km na uro. Spotoma sta se ustavila v Lajkovcu, Ljubici, Užicu, Višegradu in Ustipraču. Potovanje je napravilo na vse polnike izreden vtis zaradi naravnih lepote ozemlja, ki so se po njem vozili. Motorni vlaki so barvani v srebrnobeli barvi. Motorni vlak prevozi pot od Beograda do Sarajeva v devetih urah, medtem ko prevozi isto pot brzovlak v trinajstih, osební vlak pa komaj v petnajstih urah.

Na sarajevskem sejmišču je s štirimi ubodi z nožem zaklal svojo 28letno ženo Safijo ljubosumni cigan Sečo Suljmanović. Žena ga je namreč pred kratkim zapustila. Safija je kmalu nato izdihnila, maščevalnega cigana so pa izročili orožnikom.

Zaradi prosjačenja so te dni v Subotici kaznovali na 10 dni zapore 38letnega Kolomana Mandića. V mladosti je bil najboljši nogometaš, potem je bil sluga, orožnik, pometač in naposled se je brez dela potikal okoli. Preživljal je od tega, kar je pri nekdanjih šolskih tovariših prabirali.

Banka Baruch

11. Rue Auber, PARIS (9c)

Odpremilja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrší vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Holandija: št. 1458-66. Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94. Paris; Luxemburg: št. 5967. Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Žena je izdala svojega moža Jovana Stefanova iz Pančeva, ker je pred sedmimi leti izvršil razbojništvo. Zakonca sta se sprla in ločila, žena ga je pa iz maščevalnosti prijavila oblastem in tako je prišlo na dan nekaj, za kar je mož menil, da je za vselej pozabljeno.

Ker jo je mož oštel zaradi prežganih jedi, je skočila v Dravo 40letna kočarjeva žena Marija Kuprtijeva iz Radelce pri Remšniku. Te dni je Drava naplavila njeno truplo pri Selnici.

Strela je udarila v gospodarsko poslopje posestnika Franca Bidermana iz Porebrev od Sv. Miklavža nad Laškim. Poslopje je pogorelo do tal.

Obešenega so našli na kozolecu posestnika Ivane Matkove na Ostrožnem pri Celju 46letnega rudarja Jožeta Polnarja. Prejšnji dan je prišel domov nekoliko pijan in je šel spat na kozolec. Vzrok obupnega dejanja ni znan.

Pomagača nevarnega vlomilca Sajevica, 18letnega Franca Zajca iz Sostre pri Ljubljani, so zalotili te dni orožniki. Zajec je priznal udeležbo pri dveh Sajevčevih vlomih, a trdi, da je vselej stal na straži. Sajevca vneto iščejo orožniki iz Vač, Zagorja, iz Trbovelj in Vranskega.

Z 8 m visokega lesenega ograjja je tresel na tla 18letni delavec Janez Horžan iz Maribora. Zaposlen je bil pri popraviljanju kaznilnice. Po nesreči se je dotaknil električnega voda visoke napetosti in je omahnil čez ograjo. Nezvestnega, vsega krvavega in potčlenega so prepeljali v bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

Možgane si je pretresel prometni preglednik Konrad Merc iz Maribora. Pri pregledovanju tira na koroški postaji je privozila rezervna lokomotiva, ga zgrabila za obloko, potegnila za seboj in ga vrgla na sosednji tir, kamor je nesrečnež priletel na glavo in si pretresel možgane. Prepeljali so ga v bolnišnico.

S počeno lobanjo je obležal v Mariboru 29letni kovaški pomočnik Ivan Slatič. Na koleso so se mu strle vilice in je tako nesrečno padel na tlak, da si je razbil lobanjo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Kap je zadela pod kozolecem v Črčah pri Kranju 52letnega berača Martina Zvoljenta z Brezovice pri Ljubljani. Nezvestnega so ga našli ljudje in takoj poklicali zdravnika, a revežu ni mogel več pomagati. Kmalu nato je v kranjski ubožnici izdihnil.

Neznani tatovi so v Zagorju vdrli v shrambo gostilničarja Petra Govejška, mu odnesli nekaj denarja in precej živil. Napravili so mu za 2000 dinarjev škodo. — Kmalu nato so vdrli v stanovanje učitelja Viuka Košmerlja in mu odnesli nekaj obleke in listnino z različnimi listinami in vrednostnimi papirji. Oškodovanec ceni vrednost plena na 7000 dinarjev.

Motorni vlaki na ozkotirni progi Beograd-Sarajevo bodo začeli voziti s 1. avgustom t. l. Vse dosedanje poskusne vožnje z njimi so se zelo dobro obnesle.

Skozi okno pisarne sodnih zaporov v Subotici je skočil Branko Vlančin, šofer iz Sente, ki so ga osumili, da je ukradel 1000 dinarjev. Jetniški paznik je skočil za njim in ga začel loviti, a sam mu ni bil kos. Na pomoč so mu priskočili vojniki in pobelega kaznjencega prijeli.

V vrel vodo je vrgla svojega 4letnega otroka Refija Mustafičeva, slaboumna ločenka iz Kosovske Mitrovice. Nezvestnega otroka so sosedje v zadnjem trenutku rešili. Žena se je hotela maščevati možu, ker jo je zapustil in se znova poročil.

Zagrebnici potujejo v tujino v tako velikem številu, kakor že od l. 1918.

Specialni atelje

za okvirenje slik in gobelinov

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova ul. 4

ne. Vzrok temu je, kakor zatrjujejo gospodarski krogi, veliko izboljšanje gospodarskega stanja. Potujejo ljudje vseh slojev in po vsej Evropi.

Kradel je predsednik sodišča dr. Adamovič iz Velike Kikinde. Po naključju so našli v njegovem stanovanju ukradene predmete in vlomilsko orodje. Dr. Adamovič se skriva zdaj v Novem Sadu. Policija upa, da ga bo kmalu našla.

Na dno vodnjaka je potegnila zajemalka 3letno Jožico Udičevico iz Ljubljane pri zajemanju vode. Otroka so še o pravem času rešili.

Med spanjem je sezul neznaní postopac čevlje nekemu Mariborčanu, ko je legel v senco in zaspal. Ko se je prebudil, je videl, da je brez čevljev.

Baker so kradli ključavničarskemu mojstru Gradtu v Celju. Škoda znaša okrog 3000 dinarjev. Policija je našla večino ukradenega blaga in ga zaplenila. Mladolentniki, ki so kraje osumljeni, bodo kmalu pod ključem.

Sam se je izdal pobežli Pavel Kranjc, ki je pred tremi tedni s svojim pajdašem oropal Mučvevo hišo v Zimici v Slovenskih gorah. Te dni se je zglasil v pisarni okrajnega sodišča pri Sv. Lenartu v Slovenskih gorah, da bi mu izplačali dediščino 75 dinarjev. Tu so ga pa po imenu spoznali in poklicali orožnike.

Izkaz o stanju klirinških računov z inozemstvom pravi, da se je saldo naših klirinških terjatev v Italiji v zadnji četrtini junija znova zmanjšal za 4,8 milijona dinarjev. Klirinški račun z Nemčijo pa kaže v zadnji četrtini junija po prejšnjem stalnem nazadovanju povečanje kar za 21 milijonov.

Ravnateljstvo Suzorja v Zagrebu je te dni na seji sklenilo, da bo Suzor zgradil blizu Niša sanatorij za tuberkulozne bolnike za 10 milijonov dinarjev. Drug sanatorij bodo zgradili na Avali in bo stal 40 milijonov dinarjev. 104.400.000 dinarjev posojila je odobrilo ravnateljstvo Suzorja posameznim banknim upravam in občinam. Največje posojilo, 43 milijonov dinarjev, bo dobila banska uprava v dravski banovini. Banska uprava v Ljubljani namerava preurediti bolnišnice v Mariboru, Celju, Mur. Soboti, Brežicah, Novem mestu, Slovenjem Gradcu, Ptuj, Radgoni in Vojniku. Banska uprava savske banovine bo prejela 10 milj. din za elektrifikacijo savske banovine. Odobrili so tudi posojilo 25 milijonov dinarjev zagrebški mestni občini in občinam: Virovitici, Senju, Sušaku, Uški Požegi in Uroševcu.

Z gorečim snopom slame je hotel uničiti roj os, ki so se ugnezdile na gospodarskem poslopiju, 13letni hlapček Slavko Jurantič. Ravnal je pa tako neprevidno, da se je vnel listje na hlevu njegovega gospodarja, posestnika Leopolda Bašarja v Andrevih v Slovenskih gorah in se je ogenj bliskovito razširil še na druge gospodarske objekte. Posestniku Bašarju je domacija zgorela do tal, obenem mu je pa zgorelo še 10.000 kg sena in trpi okrog 45.000 dinarjev škode. Gasilci so se morali pošteno truditi, da se požar omejili in se niso vnela še sosedna gospodarska poslopja.

Osebnosti

O Poročilih so se: V Ljubljani: Jože Kuhar, art. poročnik iz St. Vida nad Ljubljano in Vera Strojčeva, študentka filozofije; dr. France Kalin, profesor v Murski Soboti, in Lida Vedralova, profesorica iz Ljubljane. — V Motniku: Trgovce Franc Karo in Rozika Hribovškova — V Sent Ilju pri Mislinji: Avgust Pečovnik, mesarski mojster iz Šostanja, in Glazla Papeževa iz St. Ija pri Mislinji. Novoporočencem iskreno čestitamo!

† Umrlí so: V Celju: 67letna Julija Resnikova iz Podradež pri Loku pri Zidanem mostu; 87letna mestna reva Uršula Sojčeva; 81letna zasebnica Marija Topolovškova; 42letna tiskarska vlagalka Roza Hölzlova s Sp. Hudinje pri Celju. — V Komendi: Apolonija Belcjanova. — V Ljubljani: 76letni France Gerber; Krista Račičeva, roj. Pelkova; 15letni Milan Kastelic, dijak; 80letni Josip Javornik, uslužbenec pivovarne Union; Irena Zupančičeva, roj. Breškvarjeva; 52letni Vladimir Vajda, višji kontrolor drž. žel. — V Ljubljani: 83letna zasebnica Antonija Straničeva; 87letni upokojeni železniški strojevodja Avgust Lorhek; 29letna tiskalka Marija Kekčeva; 87letna železničarjeva vdova Barbara Rumpfova; Anastazija Majenova, zasebnica. — V Petrovcih pri Križevcih: 16letni Rudolf Dečman, sin zvanika drž. žel. — V Slovenskih Konjicah: Alojzij Podgoršek, bivši pekovski mojster in hišni posestnik. — Zaljubljen naše iskreno sožalje!

Skrivnostni konec vroče ljubezni

Zastrupljene cigarete, ki so jih našli v kinu

Milano, julija.

Porotno sodišče 13. kazenskega oddelka v Milanu, se je te dni bavilo s tragičnim koncem mlade ljubezni. Na zločin klopil je sedel 32-letni Gustavo Orizio. Državni tožilec Miglietta ga je obtožil, da je na nevsakdanji način spravil s sveta svojo deset let mlajšo ljubico Rosito Manaresi.

7. maja popoldne sta se Gustavo in Rosita sestala pod veliko galerijo pri stolnici. Ob dveh skodelicah črne kave sta si oba zaljubljenca pripovedovala svoje doživljanje, ki sta jih bila doživela v zadnjih dneh. Imela sta si najbrže mnogo povedati, kajti ko sta končala, se je že znočilo in vse na okrog so žarele luči. Menda se vsi zaljubljeni ob majske večeri zatekajo v prijetni somrak kakšnega predmestnega kina. To sta storila tudi Gustavo in Rosita. Zaljubljenca sta se sijajno zabavala in besedila »Konec« se je pokazala na platnu prej, kakor sta si jo bila želela. Nežno objeta sta odšla proti izhodu. Med potjo je Rosita slučajno pogledala na tla. Zagledala je škatlico cigaret. Hitro jo je pobrala in jo dala svojemu Gustavu, ki jo je vtaknil v žep, ne da bi jo pogledal.

V gostilnici

Prihodnja postaja njunega večernega pohajkovanja je bila majhna gostilnica v stranski ulici, blizu postaje. Po pol litru rdečega vina in po založaju polente s sardelami, sta fant in dekle nekaj časa obsedela za mizo. Med zabavo se je Gustavo spomnil na cigarete, ki jih je našla njegova ljubica. Zavitek ni bil velik; v njem sta bili samo dve cigareti. Hitro sta si jih razdelila, eno je dobila Rosita, drugo je pa vzel Gustavo.

Ta srečna idila pa ni dolgo trajala. Ko je dekle ponesla kozarec k ustom, ji je obraz porumenel, oči so ji otrple in s krikom je padla pod mizo.

Tedaj se je tudi Gustavu stemnilo

pred očmi. Ko se je prebudil, je ležal v bolniški postelji. Zdravniki in policisti so stali okrog njega. Hoteli so vse natančno vedeti, pred vsem, kaj je pojedla Rosita, ki je medtem umrla v sosednji sobi iste bolnišnice, ne da bi se zavedla. Gustavo je samo dejal, da so vzrok temu najbrže cigarete, ki sta jih bila našla. Isto je tudi trdil, ko so ga zaprli in ko je stopil pred sodnike. Cigarete, samo cigarete so usmrtili Rosito.

Tožitelj ne verjame obtoženca

Med tem ko so bili poslušali na strani obtoženega, si je državni tožilec na vso moč prizadeval, da bi dokazal, da cigarete niso bile zastrupljene, temveč da je nekdo, pravilneje Gustavo najbrže stresel strup v vino. Svojo trditev je pa državni pravdnik opiral na izjave zdravnikov, ki so ugotovili, da cigarete niso bile nevarne. V želodcu so pa našli precejšnjo množino strupa, a zanj ne vedo zanesljivo, ali je bil to atropin, ali skopolamin. Vsekako je bila pa množina strupa dovolj izdatna, da je povzročila smrt.

Oprostilna sodba

V ognjevitim zaključnem govoru je državni tožilec še enkrat poskušal na vse načine dokazati obtoženčeve krivdo in dopovedati sodnikom in porotnikom, da imajo opravka s premišljenim umorom, ki se njegov motiv ne more pojasniti, ker obtoženec vztrajno laže.

»Ne verjemite pravljici o zastrupljenih cigaretah,« je zaklical državni tožilec, »kar se je zgodilo, je umor mlade bitja, zločin naj bo kaznovan!« Zahteval je z upoštevanjem nekaterih olajševalnih okoliščin štiri leta ječe. A strogi mož ni imel sreče. Sodniki so nesrečnega Gustava zaradi pomanjkanja dokazov oprostili. Skrivnost Rositine smrti je pa ostala vse doslej nepojasnjena.

Prismuknjena restavracija

(n) Čikago, julija. V Čikagu je neki podjetni restavracijer odprl kaj nenavadno restavracijo; v njej streže gostom pravo varietejsko osebe. Čikago ima torej novo senzacijo, vrli čikaški meščani si pa lahko vsak dan privoščijo »zabavno kosilo«, kajpak, če imajo dovolj čevljev.

»Restavracija smejočih se gostov« je res nekaj posebnega; kakor pa kaže dobiček podjetja, so ljudje s to novo ustanovo kar zadovoljni. »Shavings« (prismuknjeni zrezki) pravijo Američani, in čisto naravno se jim zdi, da jim prinaša na mizo jedi vitke, noga, ljubka plesalka. Vsi uslužbenci te nenavadne restavracije so namreč varietejski umetniki in komiki; za dobro plačo ti umetniki kaj radi kažejo svoje umetniške pod krinko natakarev, natakarev, vratarjev in garderobierjev.

Vratar je akrobat, spreten ko le kaj. Svoje goste pozdravi s pravim, pravicim saltom in jih hodeč po rokah popelje v garderobo. Tam čaka goste novo presenečenje. Garderobier je namreč možak, ki zna dobro »hokus-pokus«; presenečenemu gostu kar mimogrede izmakne listnico, a mu jo takoj z vpludnim poklonom vrne. Pijače nosijo na mizo ljubke plesalke. In sicer po prstih, jedilni list pa vsak dan trilekaj lepe pevke na posebnem odru; nastevanje jedi lahko slišijo vsi gosti, hkrati pa se občudujejo stasite umetnice. Izbiro vin pa nastevajo tenorji z zapeljivo koprnečimi glasovi. Godbo v restavraciji igrajo klovni. Plačilni je pa neki ugledni komik, ki zasoljene cene s svojim zdravim humorjem vsaj nekoliko »osladka«. Restavracija nese tako dobro, da bodo podobne odprli tudi v drugih ameriških mestih. Idejo je treba imeti...

Film o boksarskem matchu med Schmelingom in Louisom

Film o boksarskem matchu med Schmelingom in Louisom nam poda prav jasno sliko o tem slavem spopadu, ki je trajal samo tri kratke minute. Nasprotno raznim drugim poročilom, film jasno kaže, da je Schmeling že ob pričetku spopada naredil na gledalce vtis, da ni v formi. Videti je bil utrujen. Samo enkrat je njegova desnica švignila proti črni glavi, a še takrat je zgrešila svoj cilj. Louis je pa svojemu nasprotniku od blizu in tudi bolj od daleč prisilil več težkih udarcev v glavo, ki so Nemca silno pretresli. Schmeling je videti zelo šibak, ko prvič pade na tla. Ko se dvigne, mora brez odpora prenesti več hudih udarcev v glavo, ki mu jih Louis kar zaporedoma primaže z desnico. Louis se je boril preudarno, absolutno fair in s svežino, ki je še posebno podčrtala Nemčeve utrujenosti.

Le malo črnih udarcev je zadelo Schmelingovo telo, večina jih je bila naperjenih v glavo. V filmu vidiš tudi znameniti Louisov udarec v Schmelingovo rebra, udarec, ki je zanj Nemec — čisto po krivici — trdil, da je

bil unfair. Film neusmiljeno razgali to pripovedko in je posebno v drugem delu, kjer so ga vtili po polzevo, neizpodbiten dokaz o koncu kariere občudovanja vrednega boksača, ki bo pa moral — kakor že toliko drugih — plačati času svoj davek.

Pikantne zanimivosti iz Združenih držav

Obvezna spodnja krila: Zenskam, ki se sprehajajo po ulicah mesta Milwaukee (v državi Illinois) predpisuje poseben zakon, da morajo nositi spodnja krila. Stražniki so dobili nalog, da ugotove kršenje tega zakona in jih naznanijo. Naj nam nihče ne zameri, a ne moremo si dobro predstavljati, kako bodo vrli stražniki izvrševali svojo dolžnost.

Velikan, ki meri 2 m 57 cm: Kje živi največji človek na svetu? Kje druge, ko v Ameriki, tako vsaj trdijo Američani. Menda bo to 19letni Robert Wadlow iz Altona (država Illi-

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Zivljenje resčasne spise roman, vreden peresa nadarjenega pisatelja. Tako se je te dni po 22-letnem vojnem ujetništvu vrnil v svojo domovino Madžar Albert Gere. Leta 1916, ko ga ujeli Rusi, pozneje je prišel v Turkestan in se tam poročil z neko lepo Tatarico. Kmalu se je je navečal, a temperamentna žena ga je s samokresom v roki prisilila, da je ostal pri njej. Pred nekaj meseci je pa umrla in Albert se je lahko vrnil domov. Zanimivo je, da so mu Rusi pravili, da svetovna vojna še traja. In tako je Albert šele ob vrnitvi v domovino zvedel, da je Franc Jožef že umrl... in da se svet po 20 letih miru mrzlično oborožuje — za nove vojne...

Pogosto beremo o nesrečah letalcev, redkeje pa o nesrečah jadralnih letalcev. In vendar utegne biti tudi ta šport »muhaste«, če že ne ravno nevarne. Te dni se je Richard Linn, študent z univerze Cambridge, na Angleškem z jadralnim letalom povzpel v višave. Nastal je pa hud veter in ga zanesel tako nerodno, da je hoče-noče moral pristati na neki drevesni kroni. Tam se pa še premakniti ni smel, ker bi lahko takoj padel na tla. Neki kmet ga je opazil, obvestil policijo in ognjegasce, ki so navdušenega jadralca s trudom spravili na varna tla...

Križ je, če napovedo žene stavko, bodisi v kuhinji, bodisi v gospodinjstvu. To bridko občuti »močnejši spol« v mestu Hyderabad, v indijski državi Sindu. Žene tistega kraja so namreč močnem napovedale stavko. Združile so se v neki spiritalistični organizaciji, izjavile svojim možem,

nois). Visok je 2,57 m in — pomislite — še zmerom rase.

Zapestnice na nogah: V Elizabethonu (država Tennessee) je ženam prepovedano nositi zapestne ure na gležnjih. Dovoljene so le navadne zapestnice. Najbrže so ženske premalo graciozno gledale na uro...

Divje race: V državi Michiganu kršite zakon, ako plašite divje race, ali pa če jih prepodite lovcom izpred puške, kljub prepovedi v pravilih.

Sodobna odredba: Najvišje sodišče v Kaliforniji je obnovilo odredbo iz leta 1879, odredbo ki prepoveduje, da bi se kopali dve osebi v istem času v isti kopalni kadi.

Sodnik ni praznoveren

Newyork julija. Potepuh Daniel Tocci iz Newyorka je moral te dni dati pred sodniki odgovor za svoje najnovejše lopovščine. Ker je bil tistega dne baš 13. v mesecu, je prosil sodnika, naj bi preložili obravnavo na kakšen drug dan, češ da mu je številka 13 še zmerom prinesla nesrečo. 13. so ga namreč prvič aretirali, 13. je dobil poziv, naj se zgasi pri sodišču, 13. se je poročil in 13. ga je baje zapustila žena. 13. je tudi bilo, ko so ga prvič obsodili!

Sodnik mu je pa odgovoril, da se je tudi on rodil 13. in še na petek povrh. Rekel je, da ni praznoveren in je obsodil Toccija na 5 let ječe.

Že s 35 leti je postal ded

Kim julija. Redko se zgodi, da bi bil kdo že pred svojim 40. letom, stari oče. Morda je odnesel rekord Hector Pernice? Po poklicu je ta mož namolski brivec; rodil se je 13. aprila 1903, poročil se je pa že s 16 in pol

Ameriški zakoni in ločitve

Menda veste, da se Američani ločijo »za vsako figo«, kakor pravimo po domače. Vzroki, ki jih navajajo za ločitev, so pogosto kaj smešni. Zbrali smo nekaj primerov ameriških ločitev, izmed sto in sto drugih, ki so se izvršile od junija 1937. do junija 1938. Presodite sami, ali se vam zde te ločitve upravičene, ali ne, potem pa pogledajte, kaj so dejali k temu sodniki.

1. Gospa Sarah Sandersova iz Newyorka je navedla tale vzrok za ločitev: »Sicer me mož nikoli ne premili, a venomer suje v zid in rentaci: »Rad bi videl, da bi to bila ti...«

2. Gospod R. Savel iz Ohia je pa dejal sodniku: »Sele po poroki sem zvedel, da ima moja žena stekleno oko. To me je tako užalilo, da zahtevam ločitev.«

3. Nekoliko bolj upravičen vzrok je povedala gospa Smithsonova iz Novega Jerseyja; sodniku je potožila, da njen mož rajši spi pod drevesom, kakor v postelji.

4. Gospa Viola Beckova iz Newyorka je imela s svojim možem hudo preizkušnjo. Pobli jo je na tla z živim petelinom, da jo emedela, komaj je pa prišla do sape, je morala takoj

Tudi izbirčni okus

Novi vzorci lahko zadovolji velika izbira naših nove barve novih vzorcev damskega in moškega ugodne cene blaga za pomlad in poletje.

R. Miklauc - „pri Škofu“

Lingarjeva ul. - Pred Skofijo

Trgovina, kjer se kupuje z zaupanjem.

Ljubljana

leti, decembra 1919, z rojakinjo gđ. Concetto Melejevo. Dvojici se je kmalu rodila hčerka Felicita, ki se je poročila 1. 1936, tudi s 16. letom. Ta je kmalu rodila sina Genuareja.

Tako sta Lina in Angelo, oba druga otroka Hectorja Perniceja postala že s 15 in 13. leti teta in stric!

Ogromen kit je trčil v parnik

Buenos Aires julija. Nenavaden slučaj se je primeril te dni angleški ladji »Nantucket«, 300 milj od obale južne Amerike.

Ponoči je strahovit sunek spravil na noge vso posadko.

Kapitan je mislil, da so nasedli na kakšno sipino, ki ni bila označena na zemljevidu. Potlej se je pa izkazalo, da je povzročil sunek ogromen kit, ki se je z vso silo zadel ob parnik.

Kit je pri tem poginil, a ladja se je pa le zelo počasi uravnovesila.

11. Gospod Angelo Pelange iz Newyorka je pa vložil tožbo za ločitev, ker njegova žena vse prevneto obžuje boksače. Od časa do časa potegne iz ročne torbice sliko tega ali onega boksarskega junaka, zaničljivo premeri svojega moža in mu zabrusi, da on pač ni dovolj zastaven, da bi ga mogla ljubiti.

In kaj so rekli sodniki...

1. Sodnik je ločitev potrdil. — 2. Ločitev je sodnik zavrnil. — 3. Potrdil. — 4. Potrdil. — 5. Zavrnil. — 6. Zavrnil. — 7. Zavrnil. — 8. Zavrnil. — 9. Potrdil. — 10. Potrdil. — 11. Zavrnil.

Glede na tožbe in glede na razsodbe bi človek skoraj menil, da imajo v Ameriki sicer pametne sodnike, a manj pametne zakonce...

ŠIROM PO SVETU v 70 vrsticah

Hude poplave na Poljskem so te dni uničile že večji del žetve in ustavile ves avtomobilni promet v južni Poljski, v porečju Vисле. — Huda nesreča pri gasilnih vajah se je pripetila te dni v mestu Coimbra na Portugalskem; leseno ogrodje, ki naj bi se gasilci na njem vadili, so zažgali prežgodoj. Ljudje, ki so bili na tem ogrodju, so v smrtne strahu poskakali na tla, med njimi se jih je 10 ubilo, 5 pa hudo poškodovalo. — Strela je ubila tri otroke v vasi Szmek, na Madžarskem. — Krokodil je pri kopanju požrl nekega dekca v Salahu, v Egiptu; fantiček je zašel pregloboko v Nil, tako da ga tudi tovariši, ki so strašni prizor videli, niso mogli več rešiti. — Eksplozija v neki barvarni je nastala te dni v Boulogneu, pri Parizu; v požaru, ki je nastal hip nato, se je hudo ožgalo 15 delavcev. — 10.000 golobov so spustili te dni v Anversu v Belgiji; ti golobi bodo tekmovali v hitrosti na črti med Dansk in Švedsko. — 110 metrov globine je te dni pri polizkusnem potapljanju dosegla italijanska podmornica »Galvanic«. — Pisemska tajnost v Nemčiji bo odslej strožja, kakor doslej; pisma bodo smeli odpirati samo nemški tajni policisti in nič več pripadniki stranke vsehprek. — »Zensko armado«, ki bo štela 10.000 žensk, kani ustanoviti angleška vlada. Te ženske bodo imele v vojni opravka v ambulancah, municijskih in živilskih skladiščih. — 150 kmetov je na Sedmo-graškem jedlo meso steklih prašičev. Pri vseh so se kmalu pokazali znaki stekline in morali so jih oddati v Pasteurjev zavod v Cluj. — V žveplenem rudniku Caltanisietti na Siciliji, je zasulo kamenje 8 delavcev in jih zadušilo. — Šolske table iz stekla bodo uvedli v ameriških šolah, češ da bolje odbijajo svetlobo, kakor stare lesene šolske table. — Prazgodovinski muzej bodo zgradili v Brnu, na Češkem; od leta 1939. dalje se bo v ta namen državni proračun zvišal za 1 milijon Kč na leto. — Letalo je padlo na tla in ubilo otroka v bližini Varšave, na letališču Okencie. Pilot se je rešil s padalom. — Čebele so do smrti opikale župnika Huberja pri Bregenzu v Eggu, v nekdanji Avstriji. — Pilotke šole, ki bodo v primeru vojne oporišča za angleško zračno floto, bodo pričeli graditi v Avstraliji in Južni Afriki. — Holandska princesa Julijana se spet čuti mater. — Hude povodnji so zalile japonsko mesto Kobe; utonilo je 422 ljudi, 350 jih pa pogrešajo. — 250 delavcev se je zastrupilo z amonijakom, ki je prišel uhajati v neki londonski tovarni za izdelovanje sladolea. Delavke so prepele v bolnišnico, ker so se na vseh pokazali znaki hudega zastrupljenja. — V 74 urah je obletel svet ameriški letalec Hughes.

Uvedli tudi barvaste rokavice in podvz. Da se le ne bi ta prečimentana moda razširila tudi na obleke...

In še ena ameriška. Ameriški industrije John Smith je dolgo let stražnik ameriških mest za nos vlekel. Kakor vemo, je dovoljeno v Ameriki postajanje avtomobilov samo v nekaterih ulicah. Podjetni Smith je pa ustavil vselej svoj avto tam, kjer mu je bilo najbolj pri roki. Nato je teklo po opravkih. Kajpak se je okrog njegovega avtomobila takoj nabralo nekaj stražnikov, ki so iskali predzgodnja lastnika. Ko je Smith opravil svoje delo, je po drugem potu stekel do kakšne samotne uličice in prišel tarnati, da mu je nekdo od onod odpeljal avto. Avto so potem dobili tam, kjer ga je bil v resnici sam pustil. Industrije se je stražnikom lepo zahvalil in jim celo po navadi stisnil nekaj centov za odškodnino, ker so mu avto »našli«. Tako je delal Smith več let, dokler ni lenoga dne naletel na nekega stražnika, ki je njegov trik že poznal. Tedaj je Smith romal na stražnico, plačal 20 dolarjev globe, ker je avto pustil na prepovedanem mestu in še se bo moral zagovarjati, ker je varnostne organe zavajal v zmoto.

Film terja vsak dan nove žrtve, in sicer ne samo med poklicnimi filmskimi igralci in igralkami. Te dni je zaradi filmanja umrla 87-letna starica Karolina Cookova iz Sheppertona v državi Middlesexu. Cookovo so izbrali za stransko vlogo stare dame v nekem filmu. Starica je svojo vlogo imenitno odigrala, nato pa od razburjenja in veselja umrla. Njeno ubogo srce ni preneslo tolikšne sreče, da bi samo sebe opazovala na platnu.

KOLESA

damska in moška, najnovejši letošnji modeli v največji izbiri napredaj po neverjetno nizkih cenah.

NOVA TRGOVINA TYRSEVA (DUNAJSKA) CESTA 36 nasproti Gospodarske zveze

Za kolesa samo »Durlin-lakel«

ŽRČALO

naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki
plačamo 20 din

Zakaj in kje pokajo pnevmatike?

V 26. številki našega lista nam je gospod S. K. sporočil, kakšna neprijetna nezgoda se mu je pred kratkim pripetila pri vožnji s kolesom. Zavozil je na več žebeljev, a ne samo on, temveč tudi nekaj drugih ljudi. Ko so si usodno mesto pobliže ogledali, so izklopali iz tal več lesenih desk, z nasajenimi žebelji — delo razposajenih otrok. Na naše vprašanje, kje se mu je ta nezgoda pripetila, da se bomo vedeli paziti, nam je gospod S. K. ljubezno odgovoril:

»Tisti neprijeten dogodek se mi je pripetil v Spodnji Šiški, takoj za železniškim prelazom v Janševi ulici, prva ulica desno.«

Torej kolesarji pozor!

Uredništvo.

Občudovalci ali zasmehovalci?

Povsod nas uče, da se mora stare in betežne ljudi spoštovati. Mislim, da to ne velja samo za solarje, ampak tudi za odrasle in »boljše« ljudi. Zgodilo se je, da se je neka boljše dama usmiliła nekoga vsega raztrganega in naspol slepega starčka in ga je z obema rokama prepeljala čez prometno cesto. Na hodnikih so se pa ljudje ustavljali in se začudeni spogledovali, češ kako je sploh mogoče, da se takšni elegantni gospe ne gnusi zanemarjeni in betežni starček.

Srčna kultura te dame je popolnoma ustrezala njeni eleganci. Zato se pa največkrat za elegantno zunanjostjo skriva »črviva« notranjost.

Aderb

Tuja pomoč

Zadnjič sem šel v neki večji ljubljanski kino. Poleg mene sta sedela dva Nemca, na videz izletnika. Pred pričetkom predstave so v kinu igrali plošče in kakor nalašč, same nemške. Pa je dejal moj sosed svojemu sopotniku:

»Čudno, sami nemški šlagerji. Saj bi človek lahko rekel, da je doma!«
»O Jugoslovanih je znano, da so glasbeno nenadarni,« mi je odvrnil tovariš. »Ker sami nimajo svojih pesmi, si pač pomagajo z našimi.«

Na srečo se je tedaj pričela predstava, tako da mi ni bilo treba dalje poslušati ta razgovor. Lahko mi verjamete, gospod urednik, da me je bilo sram spričo tega razgovora. Kaj res nimamo svojih popevk in si moramo pomagati s tujimi?

F. P.

Kako postaneš Nurmi?

Nestetokrat smo že slišali o ljubljanskih cestnih železnicah in njih nepravilnostih. Tudi jaz sem naletela na kaj neprijetno zamudo.

Mudilo se mi je na vlak in namenila sem se, da se odpeljem s tramvajem, da bom preje na kolodvoru. Čakala sem na manjši postaji, misleč, da se bo tramvaj ustavil, ker je bila na električnem drugu tablica z napisom: »Postajališče cestne železnice«. Toda tramvaj je peljal kar naprej in se ni ustavil. Odkrila sem takoj peš na kolodvor, a prišla sem tri minute prepozno. Zaradi ljubljanskega tramvaja!

Gita

Materinska ljubezen

Bila je lepa, sončna nedelja. Večina ljudi je hitelo v naravo, da se tam navžijejo sonca in svežega zraka. Na eni izmed najprometnejših ljubljanskih ulic je karmeleto ljudi. Med njimi je bila tudi mlada mati z otrokom, ki je komaj znal hoditi. Neusmiljeno ga je vlekla za drobna ročica, kakor da bi mu jo hotela iztrgati. Ker jo pa otrok ni mogel dohajati, ga je vrhu tega neusmiljeno sunila v hrbet. Ubogi otroček je s svojim pretresljivim jokom zbujal občo pozornost. Vsi navzoči so se zgrajali nad trdosrčnostjo matere, ki se ni zavedala resnosti svojega materinskega poklica.

Tuži ljudje na cesti, ki otroka niti poznali niso, so čustvovali z njim, mati, ki mu je podarila življenje, je bila tako neusmiljena in surova.

Matere, kje je vaša ljubezen do otrok? Kje je ljubezen, ki jim je prav sedaj tako potrebna, da jih pripravi na poznejši boj za obstanek v življenju?

M. B.

* Nurmi, znani finski rekorder v teku na dolge proge.

Novela „Družinskega tednika“

Napisala Truda Brodova

Navdušeno občinstvo razprodane koncertne dvorane se je gnetlo okoli odra in vzklikalo mladima umetnikoma, še potlej, ko sta že dodala nekaj skladb povrh.

Pianistka Leila Bergsonova in Knud Jensen, virtuoz na gošli, sta morala venomer prihajati na oder.

Ona plavalasa, nežna, v sinjerebrni obleki, je srečno se smehljaje stala poleg klavirja, ki ga je bila danes spel mojstrsko zaigrala.

On je, stoječ poleg nje in lahno držeč v rokah svoje gošle, umerjeno in nekam samozavestneje nagnil svojo glavo ko Leila, potlej jo je pa odvedel nizdol po stopnicah v igralsko garderobno.

Leila, danes si prekosila samo sebe... Od zadnjega nastopa v tem mestu pred tremi leti si postala velika umetnica!

»Ah, Knud... prosim te, ne govori dalje... Da, čutil to... in tako srečna sem. Mnogo zahvale za vse gre pa tebi, le tebi!«

Potlej so pa že navalili k njima v garderobo stari prijatelji, kritiki in glasbeniki. Stiskali so jima roke, ju enoglasno hvalili, posebno srečo jima je pa še želel koncertni prireditelj, ki je, v mislih na sijajen blagajniški uspeh, umetnika obiskal z laskavimi besedami.

»Leila,« ji je šepnil Knud v splošnem dirndaju, »prosim, poslovi se. Na večerjo morava v Ekseksior... Saj veš, da čakaju na naju!«

Nekaj minut nato je s šopkom dolgocepljatih temnordečih vrtin, ki jih ji je bil poklonil Knud, vrtin, kakršne ji je kupil vselej, kadar sta imela koncert, stopila ob njegovi strani v že pripravljeni avtomobil.

»Poljubi me, Leila... kmalu bova spet med ljudmi in ne kakor zdaj, sama... Ah, ta povabila!«

A ta večer je prišlo drugače. Kakšne pol ure pozneje se je sklonil dr. Hans Mengelberg nad nezavedni obraz Leile Bergsonove, ki so jo bili pravkar pripeljali z rešilnim vozom.

Avtomobilska nesreča!

Po prvi preiskavi jo je Knud Jensen, ki je bil odnesel samo nekaj neznatnih prask in ki so mu jih že obvezali, planil k doktorju Mengelbergu.

»Gospod doktor... prosim... Menda razumete moje razburjenje... Kaj je z njo?... moja spremljevalka na klavirju... njene roke... ali so...?«

»Da, hm... roke? Za zasebnika nič hudega, v tem slučaju pa...«

»Za božjo voljo, moj obstoj... turmeje... govorite vendar!«

Zdravnikeve oči so postale trde.

»Na kariero gospodične Bergsonove...

ni treba več misliti. Dveh prešov na desni roki najbrže — pravim najbrže — ne bo mogla več premakniti... Žal mi je... za vašo turnejo, gospod Jensen!«

Knud je preslišal zdravnikov posmeh. Nič več se ni mogel obvladati in se je kar sesedel na klopi.

»Sicer pa, gospod Jensen, če vas zanimajo tudi druge poškodbe... Dama ima zlomljeno eno rebro in je dobila lahken možganski pretres... To sicer ni življenjsko nevarno... a nekaj časa bo trajalo.«

»Da... strašno... uboga Leila... Takoj se moram zanimati za kakšno novo pianistko... prosim, ali bi mogli...«

»Obžalujem, službo imam. Jutri ob desetih boste bolnico lahko obiskali, če...«

Ne da bi stavek dokončal, se je doktor priklonil, hladno in formalno, in pustil Knuda Jensna z njegovimi skrbmi zaradi turnee samega.

»No gospod doktor ali ste danes zadovoljni z mano?« je nekaj tednov pozneje vprašala Leila in napeto čakala na njegov odgovor.

Ko je molčal in ji samo z glavo prikimal, ga je zaprosila, naj sede k njej.

»In, ljubi gospod doktor, ali bom smela kmalu vstati? Tako dobro se že počutim. Jensen je pisal. Čisto dobro mu gre z novo spremljevalko... uspeh ima... a... da, misli... da... To bo pač nekaj drugega, zelo vas moram vprašati, kdaj boste vendar že vzeli to ostudno obvezo z moje roke. Rada bi pač poskusila gibati s prsti. Saj ste mi že pred nekaj dnevi obljubili!«

Zdravnik se ji ni bil upal povedati resnice. Ne, da ne bo nikoli več mogla igrati, ne še druge resnice, ki jo je on, črno na belem, nosil pri sebi. Jensen mu je bil namreč sporočil, da je našel pianistko, prav, kakršna je bila Leila, in ki bo z njim odšla čez dva meseca na turnejo v Južno Ameriko, kamor je prvotno nameraval odpotovati z Leilo. Leila se bo torej lahko v miru pozdravila. Niti ena nežna skrb, prav nič ni govorilo iz tega pisma.

Gospodična Bergsonova... obljubim vam, da vam bom obvezo vzel jutri z roke.

»O, gospod doktor!«

Njene temnosinje oči so prvič začarale, odkar jo je poznal. Že zdaj ga je bolelo strahotno razočaranje, ki ga ji bo prihodnost neizogibno prinesla.

»Povejte mi... Ali zelo ljubite igranje na klavir?«

»Nad vse... bolj ko...« Pobesila je pogled. »...da, mislim, bolj ko bi pa mogla ljubiti kakšnega človeka!«

Nezavedno jo je prijel za zdravo roko.

»Tega... tega ne bi smeli reči... kaj bo...«

»Ali mislite Knuda Jensna? On, on to razume... Najpoprej je umetnost, potlej šele najina ljubezen. Gospod doktor, kmalu moram ozdraveti, k njemu moram, Knud me pričakuje.«

»In če... mislim, če bi morebiti morali za dolgo, recimo za nekaj mesecev odložiti vaše igranje?«

»Ah... saj znam tudi zobe stisniti... a če... potlej moram vendarle h Knudu!«

Omahovaje je doktor Mengelberg poskušal, da bi ji povedal resnico.

Spet je potekel čas in Leila je nervozno sedela v oblaženem stolu v svoji sobici v sanatoriju. Venomer je poskušala, a zaman, premakniti dva otrpla, kakor mrtva prsta na svoji ozki, hrepeneči roki. Potlej je pozvonila.

Torej ste prišli, gospod doktor... prosim vas, pogledajte vendar te strašne prste. Kaj le to pomeni?

Nežno jo je z obema rokama prijel za glavo in jo gledal dolgo, skoraj zavedač se krivde, tako, kakor bi bil sam kriv tega, kar ji je zdaj hotel povedati.

»Gospod doktor!« je bil edini krik.

»Da, gospodična Leila... Moči morate zbrati, da boste začeli novo življenje. Dobro smo vas razumeli... ta čas... zdaj bi vam tako rad pomagal...!«

»In... Knud Jensen?«

»Ve!«

»Zato torej, zato... kako dolgo pa že ve... to o moji roki?«

»Čisto zadnje... Šele štirinajst dni...«

»Moj Bog... in štirinajst dni mi tudi že ni pisal... on... saj to ni mogoče?«

»V prvi vrsti ljubi pač umetnost... menda ste to sami rekli...«

»Da... moram mu pač oprostiti... Drug drugemu sva zdaj postala tuja... Vse sem pozabila! Svojo umetnost... in najljubšega človeka...«

»Leila... nikar ne jokajte... jaz sem z vami!«

Navdušeno občinstvo razprodane koncertne dvorane se je gnetlo okoli odra in vzklikalo virtuozu na gošli Knudu Jensnu in pianistki Evi Ujbaljevi, njegovi spremljevalki.

V tretji vrsti je sedel mlad par, nemo, roko v roki.

»Leila,« je dejal doktor Mengelberg svoji ženi »ali mi nisi hotela nekaj reči?«

»Da, Hans... Šele danes tisto natančno vem, da sem vse prebolela. Nikoli ne bom nehala ljubiti glasbe, a ljubezen do tebe, človeka, je v meni najmočnejša... In... in ljubezen do najinega otroka, ki ga pričakujeva...«

RADENSKO ZDRAVILNO KOPALISCE

zdravi z dobrim uspehom bolezni srca, ledvic, živcev, nervozno, želodce, jetra, ženske katere, spolne motnje, notranje žleze. Ako trpite od katere teh bolezni ali sploh občutite zdravilne, zahtevajte naš propekt, v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravlju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Direktni vagon za zdravilišče SLATINA RADENCI odhaja iz Ljubljane ob 8.00 ter prihaja v RADENCE ob 14.42.

Humor

Kritika

»Iz mojih stihov boste razbrali podobno moje zaročenke.«

»Ali tudi šepa?«

Iz otroških ust

Fantček je na mamini toaletni mizici staknil škalicco s pudrom in si vnelo sipa po obrazu belo moko.

»Ne smeš to,« ga pouči štiriletna sestra, »ženske se pudrajo, moški se pa umivajo.«

Samo eno je mogoče

»Premisli, ravno čitam o neki slavni hollywoodski zvezdnici, ki se še ni ločila.«

»Najbrže Shirley Templova, jeli?«

Ima skušnje

»Prijatelj, kadar nameravaš tega ali onega prositi na posodo, se obrni vselej raje na kakšnega pesnika.«

»Ali so pesniki tako radodarni?«

»Tisto ravno ne, toda če ti že pesnik posodi denar, vsaj ne pričakuje, da mu ga boš vrnil.«

Poznavalec ljudi

Dva trgovska potnika se pomenkujeta. »Neverjetno, koliko ti prodajaš, meni prvi,« ne morem razumeti, kako to delaš?«

»Veš, ljubi moj,« odvrne mož uspešno, »svoj uspeh sem dolžan samo šestim besedam.«

»Čudno, kakšne čarobne besede so pa to?«

»Vselej, kadar pozovim pri hišnih vratih in mi pride gospodinja odpirati, vprašam nedolžno: »Gospodična, ali je vaša mati doma?«

Zlata nedolžnost

Mali Peterček je bil ves dan priden, zvečer sme torej z očetom in mamico na koncert. Neki slavni čelist igra solo — vse zavzeto posluša, tedaj pa preroga tišino jasni, drobni Peterček glaske: »Mama, ko bo stric omaro prežagal, bomo šli pa domov, kaj ne?«

Anekdote

Zelo nadarjena

Neka mlada, zelo domišljava umetnica je silila nekoč v slavnega igralca Wernerja Krausa, naj ji vendar pove, ali je talentirana, ali ne.

Kraus je vljudno odgovoril: »Kajpak se mi zdi, da ste zelo nadarjeni.«

»Ah,« se je vživetepila novopečena umetnica, »rekli bi menda tako tudi, če sami ne bi prav verjeli svojim besedam.«

»Vi bi pa gotovo verjeli, tudi če vam ne bi bil tega dejal,« se je odrezal umetnik.

Prevečani Tirpitz

Nemški admiral in državnik Alfred Tirpitz (1849—1930) je bil pri svojih prijateljih in sovražnikih znan po svojih ljubezni ironiji. Ne smemo pa misliti, da si je Tirpitz v življenju nabral te jedke sladkosti, že kot mladenič je marsikoga osvrkal z njo.

Pri nekem izpitu ga je vprašal neki visoki častnik z nestrastno odlikovanj na prsih: »Povejte mi imena treh največjih pomorščakov.«

»Cook,« je mladi Tirpitz hitro dejal, »Nelson in še — oprostite, nisem prav razumel imena vaše ekscelence!«

Vljudni Mozart

Ko je imel Mozart komaj 6 let, je bil že prvi čudež med čudežnimi otroki. S svojim očetom je potoval po Nemčiji in po Francoskem, igral je na mnogih dvorih in povsod so občudovali malega umetnika, ki je s svojim kratkim mečem ob boku tako resno sedel za velikim klavirjem in najtežje skladbe na prvi pogled virtuosno igral.

Na Francoskem je imel mali Mozart koncert v Versaillesu pred kraljem Ludvikom XVI. in kraljico Marijo Antoinetto. Ko je nehal igrati, je vstal in hotel steči k svojemu očetu, a na gladkem parketu mu je spodrsnilo in zletel je po tleh kakor je bil dolg in širok. Marija Antoinetta je priskočila in ga dvignila. Mali Mozart se je vljudno priklonil in dejal:

»Hvala lepa, zelo dobri ste madame... ko bom velik, se bom poročil z vami.«

Samo za ženske... o moških

Ali vam bodo še všeč, ko boste zvedele za njihovo skrivnost?

kar vse življenje. Oglejmo si torej po vrsti naših pet tipov:

Romantik je po poklicu slikar ali pesnik. Največje skrbi mu prizadeva njegova slava. Damo povabi v svojo delavnico, in sicer zato, da ji razkaže svoje umetnine in razloži svoje estetske nazore. Takšno povabilo ga nič ne stane. V dekle, ki mu je simpatično, se zaljubi, kadar je zelo žalosten in kadar ga ona obhaja. Če ga pa ne ljubi več, toži o večnem obupu. O ženskah meni, da so vse bolj preproste, kakor navadno o njih misli. O moških pa, da imajo pogosto grozovit okus. Če se ni poročel, se za zakon sploh ne meni. Če je pa že poročel, misli, da je zakon pač potrebna uredba. Originalne so njegove pisane pahovke. Najlepša njegova lastnost je tahločutnost, najslabša pa nestalnost.

Realist je po poklicu navadno tovarnar. Največ skrbi ima s svojo neodvisnostjo. Damo povabi tja, kamor navadno sam zahaja, in sicer zato, ker nered menja svoje navade. Za takšno povabilo izda samo toliko denarja, kolikor ga ima s seboj. Zaljubi se v simpatično dekle, ki je vesel in ko ona deli z njim njegovo veselje. Če ga dekle zapusti, gre popivati s svojimi tovariši. O ženskah meni, da so popolne, ako se ne silijo v ospredje. O moških meni pa, da jim je težko svetovati. Če se ni poročel, brez pripravljenosti trdi, da bo ostal samec. Če je pa že poročel, si zmerom misli, da bi bilo bolje, ako bi bil ostal samec. Originalne so njegove kratke pipe. Njegova najlepša lastnost je pravičnost, njegova največja napaka pa pomanjkanje fantazije.

Klasik ima opravka s številkami. Največ skrbi mu prizadeva njegova osebna varnost. Damo povabi tja, kamor ona želi, in sicer zato, ker ona želi iti tja. Za to povabilo porabi toliko denarja, kolikor ga je že vnaprej določil. V simpatično dekle se zaljubi, kadar se mu zdi priložnost ugodna. Če ga zapusti, ji ostane dober tovariš. Ženske obhaja, o moških pa meni, da je težko ubogati njih nasvete. Če se ni poročil, upa, da se bo dobro poročil. Če je pa že poročil, nič več ne misli na to. Nič na njem ni izrazito originalnega. Njegova najlepša lastnost je poštenost, njegova najgrša napaka pa plehkost.

Činik sklepa »kupčije«. Največjo skrb posveča svojemu udobju. Damo povabi tja, kjer se mu ravno nudi priložnost, in sicer zato, ker ga to ne stane nič truda. Za povabilo porabi toliko denarja, kolikor se mu zdi vredno. Zaljubi se v simpatično dekle, ko ta najmanj pričakuje. Če ga pa zapusti, se tolaži, češ, da ona tako nima okusa. O ženskah meni, da so dolgočasne, a potrebne. O moških isto. Če se ni poročil, meni, da je samstvo njegova sila. Če je pa že poročil, meni, da je zakon njegova šibka stran. Originalen je njegov poklic. Njegova najlepša lastnost je neodvisnost, njegova najgrša pa sebičnost.

Bonvivan je navadno trgovski potnik, ali ima pa vsaj opravka s trgovino. Največ skrbi posveča časopisom. Damo pelje tja, kjer meni, da je kar najbolj svetovnjaška zabava, in sicer zato, da bi jo s sijajem kar omamil. Porabi več denarja, kakor mu nese. Zaljubi se takoj, na prvi pogled. Če ga ona zapusti, dobi drugo. O ženskah meni, da jih pozna dobro. Isto o moških. Če se ni poročil, meni, da so nekateri zakoni izvrstni. Če je pa že poročil, je prepričan, da je njegov zakon izvrsten. Originalen ni, ker venomer posnema originalnost kakšnega drugega. Njegova najlepša lastnost je velikodušnost, njegova najgrša napaka pa nečimurnost.

Sveda, tako piše francoski list. A tako čistih in izrazitih tipov menda ni ne v Franciji in tudi pri nas ne.

Neki francoski časopis je priobčil te dni zanimivo študijo o moških tipih. Pisec tega zanimivega članka je razdelil moške: v romantične, realiste, klasike, činike in bonvivane. Teh pet tipov si ni podobnih ne po zunanjosti, a tudi ne po značaju. Romantiki je navadno bled, ima mehke lase in mehak značaj. Rad se nosi elegantno, posebno pazijo posveča svoji pričeški. Realisti je pa čisto drugega kova. Ima izrazite črte obraza, posebno energično brado in se v življenju trmasto drži svojih principov, ki jih ima za pametne. Rajši odneha pri pečetih točkah, ko da bi lepega dne spoznal, da se je bil motil. Klasika v življenju kar najbolj pogosto srečamo. Lahko mu tudi zaupamo, navadno je bolj dobre naravi, kakor se kaže. Ustavljen je. Činik je na pogled videti duhovit, a ni mu kaj prida zaupati; pogosto ima trde črte okrog ust in tudi v značaju. S svojo trpko cinično govorico večkrat brezobzirno rani svoje bližnje. »Bonvivan« se zmerom smehlja, pogosto je debelusen, kajti rad dobro je in pije. Obleko ima brezhibno, svojo zunanost pa skrbno goji.

Glede na teh pet tipov je pisec tega nenavadnega članka njih življenje, poklice, zanimanje in ljubezen ujel v 14 točk; te so:

1. Njih življenjski poklic: 2. Njih glavna skrb: 3. Kam pelje damo, če jo povabi? 4. Zakaj jo povabi? 5. Koliko ga takšno povabilo stane? 6. Kdaj se zaljubi v simpatično dekle? 7. Kaj stori, če ga ona ne ljubi več? 8. Kakšno je njegovo mnenje o ženskah? 9. Kakšno je njegovo mnenje o moških? 10. Kaj misli o zakonu, če se ni poročil? 11. Kaj misli o zakonu, če je že poročil? 12. Kaj je originalnega na njem? 13. Kakšna je njegova najlepša lastnost? 14. In kakšna je njegova najgrša napaka?

Ta razdelitev ni napak, saj obseže

ČE GRE DEKLE V GORE

Pred kratkim sem bila na izletu v Kamniških planinah. S svojo družbo sem prišla v neko planinsko koč. Tam smo tudi prenočili. Bog ne da, da bi bili v naši družbi sami filistri! Smejali smo se, zbijali bolj ali manj posrečene šale, zabavali smo se pač, kakor se zabavajo mladi ljudje. Kajpak samo do »policijske ure«, ki je v planinskih kočah že ob desetih, kajti ljudje so utrujeni in gredo zgozdaj spat.

Takole ob desetih priložnosti v kočah že ena družba. Tudi nekaj deklet in nekaj fantov. Po obrazih ni bilo mogoče presoditi, kaj so ti mladi ljudje bili in tudi po govorjenju ne. Govorili so namreč tako prostiško, da jih med noben posten sloj ni bilo mogoče uvrstiti. Če se mogoče izrazim, povem, da so na skupnem ležišču vsi noč klepetali, pripovedovali debele šale in tako lomastili in ropotali, da ni bilo misliti na spanje.

Nič me ni motilo, saj — Bogu bodi hvala — nimam slabosti, da bi ljudi pobiljevala. Nekaj me je pa le zbadlo. Veste kaj? Da so imele pri vseh norčijah ženske glavno besedo. A ne pri nedolžnih norčijah! Pri preklinjanju, zabavljanju, izzivanju in kvantanju. Sam me je bilo za to. Drugi dan sem morala svoje žalostne ugotovitve le še potrditi.

Vzpenjali smo se na bližnjo goro. Za nami objestna družba z od snočje. To je bilo zabavljanje, zafrikavanje in neokusnosti. Spet so se odlikovala dekleta. Kar me je pa najbolj presunilo, je bila ugotovitev, da so te ženske — drugače jim res ne morem reči — docela že izgubile čut odgovornosti. Posebno v gorah je človek odgovoren zase, a tudi za druge. Ne pravijo zastoj planinska pravila, da planinci ne smejo plašiti divjadi in rušiti kamenja. Saj s takšnim početjem ne ogrožajo samo svojega življenja, ampak tudi življenje drugih.

Dekleta iz družbe z od snočje, so se pa obnašala dosledno ravno narobe, kakor bi se morale obnašati dobre planinke. Kakor furije so letale po parobkih, rušile kamenje iz otročje objestnosti in »najsale« in »najsale«, da je bilo joj. V svojo sramoto sem morala priznati, da so se fantje lepše vedli. Zaradi dobrega okusa naj omenim še čudno, a že kar domačo planinsko modo. Kratke trlake hlačke, rdeča pikasta pahovka in zelen tirolski klobuk. Kratke hlačke so praktične, a mislim, da jih bi smelo obleči samo dekleta, ki se ni preokorčilo 70 kil. Rdeča pahovka na glavi — nič ne rečem — okrog pasu, ali vratu pa učinkuje prej smešno ko okusno. Tirolski klobuček — ali res nimamo nobenega pametnejšega in bolj domačega pokrivala? Dekle v gorah bi moralo biti ravno tako dobro, dostojno in deklško, kakor dekleta v dolini. Morda so bila ta dekleta v resnici čisto dobra, morda postene delavke, življe ali dijakinje, a v gorah so bile videti kar podivjane.

Mislila, da mi ni treba več pripovedovati, kakšno naj bo pošteno deklet v planinah, upam, da se bo že vsaka bralka sama odločila, s kakšno družbo se bo podala v gore in kako se bo tam vedla, da svojemu spolu ne bo delala sramote!

Saška

NEKAJ O SOLATI

Solata — njeno ime izvira iz italijanske: insalato, po naše nasoljeno — je ena najprimernejših jedi za poletne dni. Hladna je in sočna, torej nas odžaja, posebno dobro došla je pa tistim, ki so navdušene za vitko linijo. Solata namreč nasiti, a ne redi. Solata naj torej ne manjka poleti na nobeni mizi, če le mogoče, jo jejmno zvečer in opoldne, in sicer najbolj presno.

Naj vam citiram modro besedo znane sladkose barona Evgena v. Vavara, njegovo nenavadno himno solati: »Naj bo človek še tako duhovit in še tako moder, samo s tem ne bo zabelil dobre solate. Za beljenje solate so potrebni štirje ljudje: razsipnik za olje, skopuh za kis, modrec za sol in norec, da vse te štiri elemente med seboj korenito pomeša.« Najbrže ta recept drži, čeprav se nam po obliki zdi nekam svojevrsten.

Zal moramo priznati, da znamo le malo solate okusno pripraviti, saj poznamo komaj nekaj domačih vrst, raz-

dič, endivijo, glavno solato, regrat, kumare, peso. Redkeje slišiš, da pripravijo gospodinja še kakšno drugo vrsto solate, na primer rusko ali francosko solato, ali pa izvrstno presno solato iz korenja, rdeče redkvice in te ali one zelenjave. Presne solate so vsekakor bolj zdrave ko kuhane, a marsikdo ima raje kuhane.

Pravi mojstri v pripravljanju solate so Italijani. Belijo jo skoraj zmerom samo z oljem in limono, ne pa s kisom. Pogosto prilijejo še nekaj kapljic »kiantija« — potlej dobi solata ime »salate Monte Christo«.

Neka navdušena solatarica iz Kjubenavna na Danskem je pripravila solato, ki jo je kresila po indijskem pesniku Tagoru za »Tagorovo solato«.

Prilavi jo v solatni omaki iz olja, kuhanih rumenjakov, medu in limone; v to omako nareže glavno solato, paradižnike in banane. Menda je ta solata zelo okusna, nisem je še jedla, a prepričana sem, da bo res.

V neki stari dunajski kuhinjski knjigi sem pred leti iztaknila tole zelo osvežujočo in okusno solato: srčke glavne solate hitro operi, previdno osuši, dodaj nekoliko osoljenega mleka, ščepec sladkorja, ščepec popra in vse skupaj zmešaj z limonovim sokom, okraši s trdo kuhanimi jajci ali pa z aspikom. Če hočeš, da bo omaka gostejša, pridaš še nekoliko aspika (hladetine). Ta solata je zelo pikantna, zato jo imajo posebno moški v častih.

Teta Meta.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Četrtek: Riž na goveji juhi, pečen mlad krompirček, kuhana govedina, kumare v solati. — **Zvečer:** Makaronov kipnik s solato.

Petek: Vlivane na goveji juhi, špinata, krompirjev pire, kuhana govedina. — **Zvečer:** Stročji fižol s krompirjem.

Sobota: Krompirjeva juha, zelenjavne štručke, pečen krompirček. — **Zvečer:** Telečje srce v omaki, krompirjevi cmoki.

Nedelja: Ocvrti grah na juhi, dunajski zrezki, mešana solata, dušen krompir, orehovi kolački. — **Zvečer:** Mrzel narezek, kompot.

Ponedeljek: Zelenjavna juha, čebulna omaka, krompirjev pire. — **Zve-**

Dobro pokrij in kuhaj v sopari ¼ do 1 uro.

Stročji fižol s krompirjem: Skuhaj v enem loncu v slani vodi fižol, v drugem loncu, tudi v slani vodi, pa na kocke zrezan krompir. Ko je oboje kuhano, ocedi od obojega vodo, le pri krompirju jo pusti za nekaj žlic. Potem daj v skledo malo fižola in ga zabeli z ocvrto prekajeno slanino ali pa s presnim maslom; vrh fižola daj malo krompirja in ga spet zabeli, nato spet fižol in tako dalje, dokler nisi vsega nadevala. Nazadnje prilij še listo vodo v skledo, ki si jo pustila pri krompirju in loncu.

Kumare s krompirjem: Olupi 3 ali 4 kumare, nareži jih na rezine in potrese s soljo. V slani vodi pa skuhaš kakš-

Bele obleke so poleti zmerom pripravne, bodisi za sprehode, bodisi za promenado. Na naši sliki vidiš enostavno belo obleko iz volnenega jerseyja.

Čer: Francoska solata in obloženi kruhki.

Torek: Golaževa juha, solata, dušen krompir, sadje. — **Zvečer:** Ledvičke s polento.

Sreda: Juha iz stročjega fižola, krompirjev pire, dušen rdeč korenček. — **Zvečer:** Telečji golaž.

Pojasnila.

Makaronov kipnik: Skuhaj 30 dkg drobnih makaronov, jih oblij z vodo in zreži na kratke poševne kosce. Spni 10 dkg presnega masla in prepraži v njem pest drobtin in zmešaj med makarone. Zdaj vlij na 60 dkg drobnih, dobro zrelih paradižnikov vrele vode, olupi jih, zreži na rezine in odstrani seme. Daj v namazan in z drobtinami potresen model plast makaronov, plast paradižnikov, in tako naprej izmenično, dokler ni model poln. Povrh natresi nasitriganega parmeskega sira in polij s ¼ litra mleka, ki si ga zmešala s 5 jajci in malo soli.

nih 8 krompirjev in jih olup. Zdaj daj v kozico dve žlici masti, žlico drobno zrezane čebule in košček sladkorja. Ko to zarumeni, pridaš 2 žlici moke, ko tudi ta zarumeni, pridaš kumare, nekaj žlic kisa in vodo od krompirja. Krompir dobro stolei in ga tudi pridaš. Dobro premešaj in pusti, da vse dobro prevre. Naposled pridaš še nekoliko popra in drobno sesekljane ali strtega česna, še malo soli in kisa in nekaj žlic smetane.

Orehovi kolački: Daj na desko 30 dkg moke, 23 dkg presnega masla, 20 dkg drobno zrezanih orehov; vse dobro sesekljaj in z valjačem zdrobi. Zdaj pridaš 4 rumenjake in žlico rumna, hitro naredi testo na hladnem prostoru in ga pusti, da počiva četr ure; nato ga za pol prsta debelo zvajaj in razreži z majhnim krapovim obodcem in ziozi na pločevino. Položi na vsakega drugega pol orehovega jedra, pomazi jih z beljakom in speci v precej vroči pečici. Pečene poberi na krožnik in prazne namaži z mlezgo.

Družinica bo odrinila V PLANINE

V prejšnjih dveh številkah smo posvetili dva članka mladim dekletom, ki bi radi kar najugodnejše preživele svoj dopust. Ne smemo pa pozabiti tudi na družine. Pogosto odrine na počitnice vsa družina, kajpak, če denarne razmere dopuščajo. No, in če morate po vsej sili ostati doma, ni to še nič hudega. Saj je tudi doma lepo, posebno pri nas, ko imamo dovolj lepih koticov blizu Ljubljane, kamor lahko odpeljemo svojo družinico za en dan na odhiti.

Denimo pa, da ste se namenili s svojimi otroci in s svojim možem v gore. Pogosto srečamo v gorah 10- do 14letne otroke, ki pod nadzorstvom svojih staršev plezajo po dokaj težkih planinskih stazah. Na prvi pogled je to čisto lepo. Zdi se, da otroci brez slehernega truda »ukrote« kar najtežje prehode in vzpone, zdi se, da nikoli niso utrujeni, da se kakor mladi gamzi vzpenjajo po strmih stenah. V resnici pa takšno plezanje in dolgi izleti v gore za otroke niso priporočljivi. Otrok si lahko pokvari, utruji srce in tako nima od gorskega zraka nobene prave koristi.

Mislím, da je edino pravilno, da ostajajo otroci do 10. let v vzhodu visokih gora, v prijetnih gorskih gozdovih, kjer je zrak izredno zdrav in čist na gorskih jasnih, ob potokih in gorskih izviri. Otroci, posebno, če jih je več, bodo našli tam toliko zabave in dela, da jih strme stene še zamikale ne bodo. Kajpak, ako se niso že kdaj poprej popeli nanje. Potlej je čisto razumljivo, da hrepene navzgor, da se hočejo »izkazati«, kajti o pravi ljubezni do gora pri 10-letnem otroku pač ne more biti govora.

Preudarna in pametna mati bo torej svojo družinico popeljala v znožje visokih gora, bodisi, da bo z njo spala v šotorih, ali bo pa najela kakšno pastirsko koč. Zivljenje v takšnih kočah je zelo prijetno, čeprav manj udobno ko v hotelu. Imaš ognjišče, nekaj trdih ležišč, morda k sreči celo posteljo »za mamco«. Na takšem ognjišču kaj lahko skuhaš preproste jedi, ki so za lačne želodčke še posebno zdrave. Mlečni riž, polento z mlekom, mlečno kašo, krompirjeve cmoke s so-

EDINA TOLAŽBA

Ki-Ki BONBONI

lato, palačinke, makarone itd. V planinah naj se otroci do siteda napijo izvrstnega polnomastnega mleka; to jim bo bolj koristilo, kakor še tako izbrane jedi v kakšnem svetovnjakem hotelu.

Zivljenje v takšni planinski hišici daje pa tudi vašim otrokom dovolj priložnosti, da se tako ali drugače izkažejo. Kadar je dež, so otroci precej vezani na majhen prostor in tedaj se takoj izkaže, kateri izmed njih je najpridnejši in najbolj discipliniran. Stavim pa tudi, da bodo otroci silno vesel, če bodo lahko sami skuhal večerjo ali zajtrk, pripravili ležišča, šli po mleko itd. Mati bo imela tako manj dela.

Če greš v planine z družino, ne pozabi za vsakega vzeti s seboj 2 topli odeli. Vsak otrok naj jih nese sam. Tople nogavice, gozjerice in sviterji ne smejo manjkati v vaši garderobi. Tudi hubertusi in dežni plašči prav pridejo. Zivljenje v planinski koči je zelo poceni. Polenta, mleko, riž, vse to ni drago, stanovanje pa tudi ne, saj najemina za takšno kočico ni visoka. Dobro je, da se že naprej pogodiš s pastirjem ali lastnikom kočice in da mu plačaš polovico v začetku počitnic, polovico pa na koncu. Tako bo imel zaupanje vate in tudi preganjal vas ne bo, ker bo vedel, da ima še dobiti denar.

Le dobro zabavo in dosti sončnih dni!

Simona

10 zapovedi za nego in vzgojo otrok

1. Edino idealno hranivo za dojenčka je materino mleko. Če bi iz kakršnega koli vzroka hoteli to mleko nadomestiti s kravjim, moramo kravje mleko razredčiti z vodo in osladkati. Razni sadni sokki so tudi zelo priporočljivi, ker imajo mnogo vitaminov.
2. Prebavila se spopolnjujejo in razvijejo v prvih letih. Če otroka prezgodaj ali prepozno odstaviš, mu občutno škoduješ. Vprašaj za svet zdravnika.
3. Živčnost matere prehaja neposredno tudi na otroka. Mir in urejenost glede jedi in spanja koristita fizičnemu in moralnemu otrokovemu počutju.
4. Čim več luči in zraka! Če bo otrok rasel v temni sobi in če ne bo imel pravilne prehrane, bo prej ali slej dobil angleško bolezen. Ponoči pusti že od najnežnejše otrokove mladosti okno pripro.
5. Otroka morate vsak dan okopati. Večerna kopel vpliva na otroka uspešno. Otroka namilite, splahnite in otrite, a ne pustite, da otrok dolgo čofa po vodi.

6. Prepotrebna je za otroka telesna kultura. Telovadbo pri majhnem otroku nadomešča igranje. (Pred 15 leti ne sme otrok nobenega športa zelo intenzivno gojiti, sicer bo slabo rasel.)
7. Pazí, da otrok ne dobi kakšne nalezljive bolezni, posebno tedaj, kadar bolezen razsaja v tvojem kraju, ali celo v tvoji družini. Takrat ti priporočam kar pikolovsko nego, hkrati pa moraš tudi iz otrokove bližine odstraniti bratce in sestre, če so le-ti morda že okuženi.
8. Otroka, ki mnogo joka, ali pa pozneje že zna povedati, da ga boli trebuh, ne smeš brez zdravniškega pregleda klistirati. Utegne namreč imeti vnetje slepiča.
9. Pazí, da prezgodaj ne obsodiš otroka, da je nepazljiv. Pogosto so otroci kratkovidni in od te napake prihaja tudi njih navidezna nepazljivost.
10. Vzgaaj otroke v soglasju z njih naravo. Nekateri otroci ne prenesajo sibe, drugim je pa kar neobhodno potrebna.

MODA POLETI

Zdi se mi, da poletje ni ravno pravi čas za modni polet, zato je pa tisti pripravljen čas, ko se razne modne »muhe« nekoliko pomirijo in ko nam ustvarjalci mode pod vplivom umerjene poletne vročine podare kar najbolj simpatične, ne pretirane, praktične in trajne modne »stvaritve«.

Zato sem nekoliko preresetala poletne francoske damske revije, evo vam, kaj sem v njih čitala novega, praktičnega in lepega:

Monogrami so spet zelo v modi. Posebno ljubki so na enobarvnih, lahkih poletnih oblekah. Izvezemo jih lahko na prsih, na rokavih, na obeh koncih ovratnika, na pasu ali pa na klobuku.

Izvezene cvetlice in izvezeni šopki, ki na videz poganjajo iz žepkov preprostih pranih oblek, so zelo ljubki. Tako je imela v Parizu velik uspeh neka sinja obleka z dvema žepkoma; enim na prsih, na levi, drugim diagonalno ob boku na desni. Iz teh žepkov so poganjale ljubke temno-rdeče vrtnice.

Ko grem v naša kopališča, opažam, da naše kopalke še ne vedo, da niso več v modi dvodelne kopalne obleke iz hlačk in nedrčka. Kajpak praktične so, a zelo izdajalske. Zenska, ki jih nosi, mora imeti res brezhibno postavo, lepe prsi, nič želodca in nič trebuha. Francozinje so pa dovolj resnicoljubne, da so ugotovile, da jih je le malo med njimi, ki bi se

mogle ponašati s tako izklesanimi postavami. In zato so se spet odločile za enodelne, a globoko izrezane kopalne obleke.

Parižanke tudi pri lepem vremenu prav radi nosijo črne obleke. Te obleke imajo navadno kimono rokava, enostaven koničast izrez in drobno nagubano krilo. Za vratom pisano pahovko, navadno sešito iz več krp blaga. Te obleke so zljice svoji preprostosti, ali pa ravno zaradi nje, nenavadno elegantne in uporabne za mnogo priložnosti.

Pri kožnem vnetju in izpuščajih do enčkov, pri razpokanosti in razbolelih prsih mater
čudovito učinkuje
pravo rastlinsko mazilo

»OKAMA«

Okama mazilo se dobi v lekarnah in drogerijah, št. din 8-.-. Razpošilja proti predhodnemu nakazilu din 10-.-.

LEKARNA MR. JOZE OBLAK
Št. Vid nad Ljubljano

Za čistost jezika

Piše K. B.

Diplomiran je bil,

aretiran, v ječo vržen in zaprt, ranjen, povožen ali potopljen, ubit, obojen in usmrčen, obglavljen in ustreljen, potem razglašen, nazadnje pa spet vzpostavljen (!) in še povisan celo: vse križe in nadloge svetopisemskega Jaba je moral še prestati nesrečni v osebek spremenjeni slovenski objekt — le na križ se ni bil razpet in razčlenjen tudi se ni bil, a za sluga za to bogme ne gre obzirnosti tistih, ki jim je siromak na milost in nemilost izročen (v tem stavku žal po pravici!). Ponosni akademik bi se najbrže čutil ponižanega, če bi kratko in malo diplomiral; vročokrvnemu demonstrantu bi se za molo zdelo, če bi ga tvorno aretirali, v ječo vrgli in zaprti; zakrknjeni hudodelec bi bržčas šel pod visilico robaniti, če bi ga zgolj obvisili in usmrtili; zakonom in uredbam bi se živ krst ne pokoril, če bi jih vlada enostavno razglasila; red bi se pri priči izprevergel v nered, če bi se ga policija drznila narediti ali napraviti; in celo najzadnji služitelj (!) bi v dno duše užaljen rajši zaprosil za pokoj, kakor da bi ga kdo plebejsko povsial.

»Passivitis« je postala menda že kar slovenska narodna čednost; kdor nanjo zabavlja, plava proti toku in tvega, da ga valovi požoro.

Kljub temu ne bomo nehali zabavljati nanjo, ker v to čednost ne verujemo. Pritepla se je k nam iz germanskih in romanskih jezikov. Lahkoverni slovenski pisci so ji površne pregledali nemški potni list in je meni nič tebi nič spustili čez mejo, namesto da bi ji bili temeljito prepalili obisti. V svoji slovenski širokosti so prezrili, da ima tujka dva obraza, le na videz enaka, v resnici pa docela različna: miren, skoraj odvečen je prvi, živ in razgiban je drugi; vteleseno stanje je prvi, dogajanje drugi. Obema je rodbinsko ime TRPNIK, in vendar sta samo po polni krata; prvi je krščen na ime WAR, drugi na ime WURDE. Čez mejo bi bil smel z enojnim potnim listom samo eden; prišla sta ba oba — in zdaj imamo kolobocijo.

In vendar je tako lahko priti tej boleznici do živca! Da je res bolezen in ne čednost, vam bo vsak preprost človek potrdil — če ga še ni časopisje pokvarilo; to je kajpak treba dodati. Naš kmet misli in govori logično, t. j. tvorno, ne trpno; na kmetih ni bil vse dotlej še nihče pretepen ne zaboden (kakor nam zatrjuje je poročila v naših listih), dokler ga ni kdo tvorno spravil v to obzalovalja vredno stanje; na kmetih so nesrečneže še zmerom samo pretepli, morda tudi zabodli, včasih povozili in celo oropali — pa tudi rešili in iz vode potegnili; živ krst ne more biti pokopan, dokler ga ne pokopljejo; travo na kmetih pokose, žito požanjejo in ga spravijo v kašče, da ostane tam spravljeno čez zimo.

Saj je tako lahko ločiti ljuljko od pšenice! Dogajanje popisuje Slovenec s tvornikom, stanje pa s trpnikom. Trpni deležnik preteklega časa, ki naj bi v zvezi s preteklim časom pomožnika biti povedal, kaj se je zgodilo, je tako domisljaj na svojo glagolsko pokolenje, da se ne mara spečati s ponižnim pomožnikom v novo, rekli bi, biološko zvezo; po vsej sili hoče ostati samostojen deležnik, ki se je zgolj na zunaj zvezal s preziranim pomožnikom, navznotraj je pa ostal to, kar je bil: deležnik, t. j. nekaj pridevnik. To mu je pa tudi plačilo za njegovo oholost: ko se je namreč preobrazil v trpni deležnik, je glagol pri priči izgubil svoj glagolski značaj; kajti kot deležnik (t. j. pridevnik) ne popisuje več dogajanja temveč samo stanje; pomožnik pri njem samo postavlja to stanje v čas, naklon itd.

Ali zdaj čutite razliko med stavkoma: Razbojnik je bil ubit, in: Razbojnika so ubili? Drugi stavek pove, kaj se je zgodilo, prvi pa, kakšno stanje je nastopilo po dogodku: razbojnik je bil ubit, t. j. ležal je ubit na tleh. Ubit pove o razbojniku isto kakor povedo n. pr. pridevniki bel, dolg, prijazen v stavkih: kredo je bela; mesec je dolg; pokojni Kovač je bil prijazen mož o kredi, mesecu, pokojnem Kovaču.

Mi vsi vsaj podzvedno čutimo, da ni naloga časopisov, pripovedovati o stanju nam, kjer nas zanima v prvi vrsti dogajanje. Posebno ne o takšnem stanju, ki ni v nobeni zvezi s sedanostjo. Važnost (in z njo zanimivost) dejstev, ki nam jih ima razodeti časopisno poročilo, se spušta po teje lestvici: 1. dogodek v preteklosti; 2. stanje v sedanosti, t. j. posledice dogodka za druge in za nas; 3. stanje v preteklosti, t. j. bližnje in daljnje okoliščine dogodka samega. Dogodek popisujejo tvorniki, povratnik (vrnil se je), in srednjik (ubil se je), stanje pa trpnik in pridevnik.

Kolesar Matevž Porenta je bil povožen. Kaj vraga zanima bralca, kaj je bilo s kolesarjem Matevžem! Kaj je z njim — kaj je danes z njim,

MIGLJAJ USODE

25. nadaljevanje

Od vse osebnosti miss Lindsayeve ni bilo videti nič razen šiljastega nosu, zakaj vsa je bila skrita v ogromnem dežnem plašču hotelskega kočijaža. Zdravnik se je tudi zavaroval s »hubertusom«, Ivan si je bil pa od hišnika sposodil ogoljen plašč.

Krepko in ne preveč pogumno se je la čudna odprava pomikala po obupno slabi gorski poti. Angležinja je bila nalaknjena, da nikoli tako. Na tihem je v gosposki ton zavito preklinjala gore, dež in narasli potok, ki se je bil sprilčo neprestanega deževja spremenil v pravi hudournik. In vse to je zakrivil neposlušen otrok, ki si je kljub strogim prepovedim dovolil tolikšno pustolovščino. Toda dovolila se je z mislijo, da bo lahko z dovoljenjem prebлагородne gospe mame posteno okrcala neubogljivko.

Nabita z jezo in ogorčenostjo kakor oblak z elektriko je naposled vendar že zagledala ta preleti Prisojnik.

Eckard in Brunold sta stala pri oknu, ko se je čudna odprava s poveljnico miss Lindsayeve na čelu blizala gorski kmetiji. Zdravnik je koj spoznal, zakaj že lansko leto se je bil v hotelu z njim seznanil.

»Prava pravcata odprava!« se je norčeval Eckard. »Nikar se ne jezi, Rihard, najinega plena ne spustiva iz rok, pa naj pride ves hotel z vilami na naju. Na vso srečo je noga tako otekla in tako boleča, da bi moral biti zdravnik pravi brezsrčnež, ako bi dovolil prenos. Ujediti jo miss bom že jaz ugal, ne skrbi! Prisojnik ji bom tako zasolil, da bo brž pobrala šila in kopita. No, so že tu!«

Stopil je dol in sprejel prišlece z izbrano vljudnostjo in ljubeznivostjo. Ze medtem ko je Eckard še z zdravnikom govoril in mu opisoval nezgodlo, je miss Lindsayeva slekla dežni plašč in ukazala kmetici, naj jo pri priči odpelje k bolni gosposki. Našla je Liziko ležečo na divanu, poleg nje je pa sedel neki tujec — stoji — prav tisti nepriljudni tujec, ki ga je že nekoč videla v družbi doktorja Eckarda. Brunold je v pozdrav konaj vidno pokimal. Danja se kajpak za njegov hladni pozdrav še zmenila ni, temveč je koj — misleč, da sta edini, ki znata angleški — začela obklati Liziko z očitanji in s prav vzgojiteljsko prikritimi ukori.

Zdajci je stopil tujec vmes in je hladno in odločno pribil: »Prosim, bodite z gosposki obzirni! Reva trpi še zmerom hude bolečine in je potrebna popolnega mira. Ne dovolim, da jo vznemirjate, in prepričan sem, da tudi gospodar te hiše ne bo trpel, da kdorkoli nevljudno nadleguje njegovo gostjo.«

Miss Lindsayeva se je obrnila kakor od bliska zadeta, ne samo zaradi ukora, temveč še bolj zaradi gladke angleščine tega odurnega mračneža. Možak, ki se zdi, da je neolkanec, vendar ne more biti tako neomikan! Kljub temu je pa — zadeta od njegove ogorčenosti — zavihala nos in ga okrcala:

»Kdo pa ste, gospod? Ali ste nemara zdravnik?«

»Ne, toda doslej sem gosposki negoval izpahnjeno nogo!«

»Brez zdravniškega znanja! Strah in groza! Pa še tuj človek povrh! Zal mi je, da vam moram reči!«

Na vso srečo so se tedaj odprle duri. Vstopila sta zdravnik in doktor Eckard. Zdravnik je koj pregledal poskodbo. Noga je bila resda še hudo otekla in že sam dotik je bil za Liziko boleč. Zato je tudi zdravnikova odločitev bila taka, kakršno je pričal

nam povedal, če že nočes ziniti o tem, kaj se je takrat in takrat z njim zgodilo! No, povožen je. Hvala Bogu, smo že bliže. Siromak je torej povožen; njegovo sedanje stanje že poznamo. V to nesrečno stanje je pa mož prišel zaradi nekega dogodka, bi človek dejal — in vendar v našem časopisnem poročilu zamenjamo iščemo in hrskamo, kateri dogodek je ubogega Matevža spravil v obupni položaj. Kako bi rekel naš kmet? Auto ga je povožilo; ali pa: povožilo ga je. No, vendar! Zdalj šele pripoveduj dalje, o okoliščinah nesreče itd. In pazi, da ti spet ne pride pod pero takšne nerodna zamenjava tvornika in trpnika — nerodna za jezikovno stran tvojega poročila prav tako, kakor je nerodna za njegovo vsebinsko plat zamenjava med nesrečnim kolesarjem in brezobzirnim avtomobilistom.

Za tiste, ki obvladajo nemščino: Aretiran je bil se pravi po nemško: er WAR festgenommen, a pisec je mislil (naj je bil prevajal ali samostojno ustvarjal), da je povedal tisto, kar izrazi Nemec s stavkom: er WURDE festgenommen. Da je med obojima zelo bistvena razlika, mora piscu izdati že jezikovni čut; če ga je pa pustil na cedilu, naj v

koval doktor Eckard. O prenosu še govora ne more biti, zakaj nalada dama bi po nobeni ceni ne mogla sedeti v sedlu, vsaj trdno ne, a gorska pot terja od jezdeca na moč mnogo telesne moči, zlasti pri takem dežju! Bolna noga sploh ne prenese gibanja! Dozdanje zdravljenje je bilo za čudo strokovnjaško in je vnaprej samo priporočljivo!

Eckard se je samo tiho smehljaj. Miss Lindsayeva je pa zrasla kakor puran.

»To ne gre, gospod doktor! Gospa Arnikova želi takojšen prenos v hotel. Strogo mi je naročila, da se ne smem vrniti brez nje.«

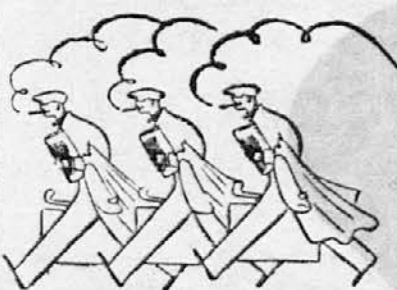
Zdravnik je obžalovaje zmignil z rameni.

»Kar ne gre, pač ne gre!« je tedaj spregovoril Eckard. »Neizmerno nam je žal, da ne moremo ustreči gospe, ki jo ljubim. Ker mi je pa v čast, da milostivo gospo poznam, smem pričakovati, da bo brez skrbi zaupala svojo hčer mojemu varstvu. Izročite gospe, ko se vrnete!«

»Vrnem se le z miss Liziko ali pa sploh ne!« mu je skočila besna vzgojiteljica v besedo.

»Sploh ne? Za božjo voljo, spoštovana miss, ali mar mislite, da je Prisojnik zatočišče razbojnikov? Mar mislite, da pri nas gostje brez sledu iz-

KADAR KOLI IN KAMOR KOLI boste šli na počitnice

boste imeli dvakratno zabavo in dvakratni užitek, če bo z Vami tudi 'DRUŽINSKI TEDNIK'

ginjajo kakor na Jutrovem? Položiti vas moram! Prav miroljubni in ne-nevarni ljudje smo, ki se ponasamo celo z marsikatero kulturno pridobitvijo v naši hiši. Dovolite, da vam to dokazem! Skromen zajtrk! Midva z gosposkim doktorjem bova počaščena, ako nama boste izkazali čast! Saj ne boste odrlekli?«

Zdravniku je bil zajtrk na moč vsučna zadeva, zakaj bil je utrujen in lačen. Miss Lindsayeva je osorno odklonila, zakaj njej je šlo predvsem in samo za to, da se »polasti« svoje varovanke. Spet se je zakadila vanjo, naj bo poslušna in naj se da posaditi v sedlo. Tedaj se je pa Lizika postavila po robu. Prav z vso trmo se je uprla, kajti vedela je, da jo čaka doma šele pravo poročniško zasliševanje. Odločno je izjavila, da se niti premakniti ne more — in da se v skrbi in strokovnjaški negi gospoda Alekseja imenitno počuti. In tudi sploh ne mara nazaj v gorski hotel, da jo

naglici preleti poglavje o trpniku v nemški slovnic; ako je sam nima, mu jo v vsaki spodobni knjigarni prav radi za pol urice posodijo.

Ista kakor z aretiranošjo je z zaprtostjo, ranjenostjo, ubitostjo, vzpostavljenošjo (!), povisanostjo, itd., itd. Povsod se nam nemščina prav rada oddolži za napako, ki ji je ne-hote botrovala, in nam nesebično pomaga, če nam je že slovenski jezikovni čut otopel. Samo oprezní bodimo pri takšnem početju: nesebičnost slehernega tujega jezika do naše materinščine je le navidezna: z eno roko daje, z drugo pa jemlje.

Ob koncu se moramo spet vrniti k začetku, k diplomiranju. S premislekom smo ta glagol deli za naslov tej razpravi. Citirana oblika namreč ni napačna samo z vidika passivitisa, ampak še z drugega: glagol diplomirati je i prehodni in neprehoden: v pomenu diplomu dobiti se rabi neprehodno. Dokazali smo, da je nepravilno reči, diplomiran je bil, kadar govorimo o dogodku; vsaj le-seno je pa, če že ne docela napak, zapisati, da so ga diplomirali (ker je od te oblike homo sapiens za zdaj menda še izvzet): diplomiral je je zato z vseh vidikov edini izhod iz zagato.

bosta tam v zameno za tukajšnje ljubeznivo ravnanje — ves božji dan oštevali mati in miss! In pri teh odločnih besedah je uprla iskaje podpore in pomoči svoj pogled v gospoda Alekseja. Le-ta je negiben ko skalnata straža stal poleg nje.

Ko mu je bilo tega prepira vendar že preveč, je pomirjujoče položil roko na deklitino ramo in mirno del:

»Slišali ste, da želi gosposki ostati tukaj. Torej bo ostala! Na vso moč neobzirno se mi zdi, da si kot ženska upate terjati od mlade gosposkičine tolikšen napor, ki ga celo zdravnik odločno prepoveduje. Gosposkična ostane tu! Upam, da sem dovolj razločno po angleško povedal!«

Neverjetno! Kaj si le dovoli ta neznanec! Nezaslišano!

Miss Lindsayeva se je veličastno vzravnila in zviška pribila:

»Gosposkično Arnikovo je njena mati izročila mojemu varstvu. Kdo torej odloča? Vi ali jaz?«

Tedaj se je tudi tujec vzravnil, skorajda z grozečim gibom. V njegovih velikih, temnih očeh so se kresali bliski.

»Jaz!« je gosposkovovalno kriknil. »Jaz zahtevam, da ostane tu. Torej prosim!«

Zelo nedvoumen gib roke je bil zgovornejši od besede, ki je ni izrekel. Miss Lindsayeva je bila kakor od bliska ukopana. To je že več kakor »shocking« — to je... angleški se še reči ne da! In časti vredna dama je skupaj z ogorčenjem začutila nekakšen strah pred pogledom tega temačnega moža — in zdelo se ji je celo, da jo utede še dejanski napasti, ako bi ponovila svojo zahtevo po izročitvi. Sicer je bila korajžna, tu se ji je pa vendar zdelo pametnejše, da odneha. Brž je zahtevala razgovor z gospodarjem te hiše.

Eckard je pravkar zajtrkoval z zdravnikom. Oba gospoda sta se živahno pomenkovala o kuhinjskih dobrotah na Prisojniku, in gospod zdravnik je — čeprav razvjen iz hotela — na vso moč hvalil imenitnost »kmečke hrane«.

Prav tedaj je prišla novica o želji miss Lindsayeve — in doktor Eckard se je pri priči zavedel, da je postala zadeva na moč resna. Zdelo se je, da vestna vzgojiteljica ne namerava oditi od tod in da hoče še pod tujo streho uveljaviti svoje pokroviteljstvo nad mlado Liziko.

Ko sta se doktor Eckard in miss Lindsayeva sešla, je bila ona užaljena, nasajena in kajpak od sile neprijazna z Eckardom, medtem ko je bil on posebeljena ljubeznivost in vljudnost.

»Dovolila bi si vprašanje, gospod doktor,« je povzela s strupenim glasom. »Kdo je tisti gospod notri pri gosposkični Arnikovi?«

Domačin se je prijazno in nedolžno nasmehnil.

»Ali vam ga ni nihče predstavil? Ne zamerite! Piše se za Alekseja in je moj gost.«

»To utede biti že res, a z ogorčenostjo moram ugotoviti, da si lasti ta gospod pravico do zdravljenja in strelbe gosposkični Lizi. Tako delikatno opravilo pri mladem dekletu bi pač smela prevzeti edino kakšna ženska, seveda po zdravniških navodilih. Ta gospod pa ni ne zdravnik ne ženska, torej!«

»Res ni ne to ne drugo, a kakor je sam gospod zdravnik pribil, je obvezovanje in negovanje bolne noge opravil nad vse zadovoljivo, skorajda strokovnjaško! Pri nas, tu v gorah, je pač treba blagosloviti vsakega, ki zna ponesrečencu pomoči. Naši kmetje se v takih primerih odrežejo s starim pregovorom: V sili hudič še muhe žre!«

Miss Lindsayeva kajpak ni poznala tega pregovora, zato je ogorčena planila pokonci:

»Gospod doktor, to je frivolno!«

»Kaj pa? Mar čuden hudičev tek?«

»Vaša opazka je frivolna. V svetih rečeh se ne norčuje!«

»Ne zamerite, prosim, a doslej res nisem vedel, da sodi peklenšček tudi med verske junake. Kar se pa moje-ga prijatelja tiče!«

»Dovolj!« mu je skočila razjarjena miss v besedo. »Neprestana bližina tega gospoda Alekseja se mi zdi na vso moč neprimerna — in tudi sicer si je nasprotni meni dovolil ton in vedenje, ki mi ne dovoljuje, da bi obdevala z njim, ako ostanem tu.«

Doktor jo je neizmerno začudeno pogledal.

»Ali nameravate mar ostati? Za to vendar ni nobenega vzroka. Čuli ste, da nevarnosti ni — in sam zdravnik je z doznanjem zdravljenjem popolnoma zadovoljen. Gosposkični Arnikovi vaša bližina prav gotovo ni potrebna in nam...« — še manj, je hotel reči, pa je rajši požrl besedo, zakaj opazil je, da se miss že pripravlja na ogorčen odgovor.

»Jaz bom ostala, zakaj moja dolžnost mi je sveta. Pogoj pa je, da se

gospod Aleksej odstrani! On ali jaz!«

Domačin je brezupno zapolegal obraz.

»Miss Lindsayeva, vaš pogoj je strašen! Aleksej je moj prijatelj in moj gost že več tednov. Po nobeni ceni ga ne morem kar tako meni nič tebi nič postaviti pod kap, ker ni v am všeč. Ako se mora torej eden izmed vaju umakniti, potlej!«

»Gospod doktor, žalite me!« je zavreščala miss.

Doktor se je pa smehljaj prijazen in nedolžno kakor prej.

»Prosim vas, nikar me napak ne razumite! Saj vendar nisem jaz stavlil tega ultimata. In verjemite mi, da bi bil srečen, ako bi lahko še vam ponudil ležišče pod svojo gostoljubno streho, toda tolikšne žrtve od vas pač ne smem zahtevati. Zal nimamo tako urejenih sob, da bi sprejemali goste. Saj veste: siromašna tirolska kmečka bajta!« Začel je prej toliko slavljenje »kulture pridobitve« te hiše na vse pretege v nič devati. Menil je, da je koča že še nekam za dva vsega hudega vajena samca, za damo vajeno gosposki in udobja, bi pa pomenilo že nekaj ur prebivanja pod to siromašno streho, peklenške muke. Tu zgoraj ni prostora, pri kmetih spodaj pa — oh, že sama misel je »shocking!« In med govorjenjem je postajal čedalje vlnudnejši in ljubeznivejši, medtem ko je čisti vredno miss kar kuhaj srd. Po malem je namreč razumela, da ji gospodar pod vlnudno krinko kaže vrata!

Miss Lindsayeva je bila vestna, poznala je svoje dolžnosti, toda »vsaka stvar ima svoje meje!«. Kdor žali njeno dostojanstvo, ta ne zasluži drugega, ko da mu obrne hrbet. In tako je tudi storila, pa še s poudarkom! »Poročala bom gospe Arnikovi, natančno ji bom poročala. Kaj bo ukrenila — je njena stvar!«

Eckard se je nad vse vlnudno priklonil.

»Popolnoma razumljivo. Sicer sem si pa tako hotel dovoliti, da obvestim jutri milostivo gospo sam o vsem. Ali vas smeme prositi, da me najavite?«

Med tem preprirom je sedel zdravnik prav udobno pri zajtrku in se vedel ni, kakšna nevihta je pravkar obiskala ta miroljubni dom. Zdajci je pa prihrumela miss Lindsayeva v sobo in tako strogo in viharno zahtevala, da se odpravi od tod, da se je dobrosrčni zdravnik na vso moč prestrašil in je še brž srebrni ostanek imenitnega burgundca iz svojega kozarca.

Celrt ure kasneje se je že odprava pomikala navkreber.

»Zdalj smo je rešeni?« je ves zadovoljen menil Eckard. »Kajpak samo do jutri, zakaj poročilo ljubeznive miss bo prav gotovo tako, da bo gospa Arnikova samosilniško zahtevala izročitev svoje hčere — žive ali mrtve! Jutri pojdem kar sam tja, toda zadeva mora biti dotlej razčiščena. Nič ne pomaga, Rihard, zdaj moraš pred svojo hčerjo z barvo na dan.«

Rihardu se je omračil obraz.

»Že zdaj? Ne! Preveč je še boječa in sramežljiva — in ne prenesel bi, ako bi se s strahom in studom odvrnila od mene.«

»Zavrži to bolno misel, ki te po nepotrebnem muči. Moje zaupanje v tvoje otroka je močnejše. Ali res nočeš? Potlej bom moral spet jaz storiti, česar ti nočeš.«

»Evgen, prepovedujem ti!«

»Prepovej ali ne prepovej! Ali naj mar spet odide preden si čul iz njegovih ust besedo: oče? Rečem ti, da mora zdaj izvedeti resnico, pa najsi bo iz mojih ust.«

Obrnil se je in stopil v dekletovo sobo. Dolgo je trajalo, zelo dolgo, preden se je vrnil. Brunold je ves čas stal ob oknu in je nepremično strmel v deževni dan.

»Rihard, pojdi k svoji hčeri!« je dejal, vrnivši se. »Čaka te!«

In že ve...?« je plaho vprašal in napeto zaplil pogled v oči svojega prijatelja.

»Vse ve! Od trenutka, ko so te barič odpeljali iz tvoje hiše — pa vse do te ure. Samo to sem ji zamočlal, da je njena mati vedela, kdo ti je pripravil takšno usodo in da je človeku, ki te je ugonobil, vedoma podala roko. S tem nisem hotel zastrupiti mlade duše tvojega otroka. Mislim, da ji boš tudi ti to zamočlal.«

Brunold ni nič vprašal, kaj je deklet dejala, temveč je počasi in težko korakov šel — k svoji hčeri!«

Lizika je sedela na divanu. Bila je blede in v očeh so se ji še bleščale solze. Plavi lasje so se ji spustili na tilnik; njene velike sinje oči so nepremično strmele v duri, ki bo čez njihov prag stopil on, ki je zdaj vedela zanj, da je njen oče.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čist obleke, klobuke itd. Skrobi in svetločla araje, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH LJUBLJANA

PREPOVEDANA LJUBEZEN

PO NEMSKEM IZVIRNIKU PRIREDILA R. L.

*
LJUBEZENSKI
ROMAN DVEH
MLADIH LJUDI

15. nadaljevanje

Nekega dne v začetku aprila, ko so v zülških vrtovih cvetele marelice in breskve, smo končali z opremo penzion. Več ljubkih, preprostih in prijetnih sobic smo opremlili s pomočjo Helenine prirediteljice. Uporabili smo vse staro pohištvo, zavese in postelje. Helena namreč ni marala, da bi to Karlo količkaj stalo. Treba je bilo le še opozoriti tujce na Malo Züllo, in zato je Helena pisala Karli zaradi oglasov v vseh najbolj znanih časopisih. Odgovora ni dobila, zato je za trdno mislila, da bo sestra sama prišla k njej.

Se zadnjič sva obudovali veliko sobo, ki naj bi služila kot družabni salon. Helena ji je bila vtisnila videz res prijetnega prostora. Ko sva se vrnili v svoji sobi, opremljeni še prav tako, kakor tedaj, ko je še živel nadzdar, sva srečali starega Frica iz Male Zülle. Heleni je bil naročil, naj pride popoldne ob petih z gospodično Meissnovno v Veliko Züllo na razgovor. Opazila sem, da Heleni to ni bilo všeč.

»Fric, ali ne bi bilo mogoče, da bi prišla sestra semkaj. Obenem bi si lahko ogledala sobe...«

»Mislim, da ne, gospodična. Kolikor vem, bo nekakšno družinsko posveto- vanje. Tudi sodni svetnik bo prišel ob tih, ker mora poprej govoriti še nekaj z našim gospodom.«

»Prav,« je rekla Helena. »Prišla bom točno.« Meni je pa dejala: »Moj Bog, teta, kaj bo že spet? Le kaj bi Karla spet rada?«

»Nič! Kaj neki naj pa bo! Govorila bo s teboj o cenah v penzionu!«

»Ne, ne!« je rekla. »To bi tukaj bo- lje uredili. In menda bo prišel tudi sodni svetnik. — Ljubi Bog, teta Ana, mnogo ne bom več prenesla!«

Precej razburjeni sva odšli v Veliko Züllo. Fric naju je peljal v salon, češ da bo gospa takoj prišla. Soba je bila še prazna in precej neprijetna, čeprav krasno opremljena. Helena je takoj odprla vrata na verando in v sobo je zavel mrzel zrak deževnega dne.

Cez čas je vstopil sodni svetnik, stari prijatelj in svetovalce Rhodnovih. Njegov plemeniti, blede, obrti obraz je bil videti precej razburjen. Mišice na obrazu so se mu trzale. Ko se je s Heleno prijazno pogovarjal, je namerno gledal mimo nje. Svojo črno mapo je položil na mizo in jo spraševal to in ono o Mali Züllo. Zdaj pa zdaj je nestrpno pogledal na svojo uro in se oziral k vratom. Nazadnje je pozvonil. Bilo je že pol šestih in mračilo se je že. Ko je vstopila Karla. Zelo blede je bila in nič ni pozdravila.

»Preje žal nisem utegnila priti. Prosim, da mi oprostite,« je s hudo dejala. Na sebi je imela živo volneno do- namo obleko in črn predpasnik, v rokah je pa držala šop ključev.

»Prosim dame, da bi bile tako lju- bezne in bi mi posvetile kakšno pol urice pozornosti,« je začel sodni svet- nik. »Po naročilu in kot namestnik na- šega žal bolnega gospoda Jurija, vam moram nekaj sporočiti. Prosim, sedite!«

Vsi skupaj smo sedli za mizo.

»Govoriti moramo, gospe Rhodnova in gospodični, o ureditvi naših misli, ki se njo bavi naš ubogi gospod že celo leto in za kar mu je dala pobudo že njegova mati. Nekje v svojih zapisnikih je namreč zapisala.«

Sodni svetnik si je popravil naoč- niki, odprl svojo mapo in privlekel iz nje knjigo, vezano v rdeče usnje, čisto podobno knjigam, kakršne imajo de- kleta in žene, da si vanje zapisujejo svoje doživljanje. Odprl jo je na znan- movanem mestu in čital:

»18. avgusta.

Danes sem bila s svojim dobrim mo- žem v svoji rojstni hiši v Mali Züllo. Ko sem hodila po sobah, sem se spom- nila, kako je bil moj oče večkrat zelo žalosten, ker ni imel nobenega sina in kako mi je nekega dne dejal, da mi bo v slučju, če se ne bom hotela po- ročiti z bratrancom, zapustil Malo Zül- lo kot trajen dom, ki me iz njega ne bo mogel pregnati nihče in ki ga bom lahko preuredila v ženski zavod.

Ce ne bi Rhodna nikoli videla, bi me tudi bilo, kajti s svojim bratran- cem se nisem nikoli poročila. Ko sem šla domov, sem o tem govorila s svo- jim možem in le-ta mi je dejal:

»Prav za prav imam z Malo Züllo ve- liko skrb in prav tako, kakor tvoj do- bri oče, ne morem toliko prigrisnoda- riti, da bi kril stroške. Če hočeš, stor- ija se danes, kar je hotel že tvoj oče. Vojvoda bo tako in tako kupil veliki zülški gozd, ki je v njegove gozdove vrinjen kakor kakšna zagodka. Grad bova obdržala, denar pa, ki nama bo ostal, ko bova poravnala dolgeve, bova porabila za zavod. Tam boš potem kot vdova lahko prijetno živela.«

Sicer ne upam, da bom svojega mo- ža preživela, a misel, da bi uredni- šila očetov načrt, je tako vabljiva. Žal sem se bala, da bi bilo posestvo pre- zadolženo in pri prodaji ne bi za za- vod ostalo denarja. Lepo bi pa ven- darje bilo.«

Sodni svetnik se je odkašljaj, zapri

knjigo in pogledal Karlo. Na njenem obrazu se je zrcalila jeza, kakor bi hotela reči: začenja se že dobro, rado- vedna sem le, kaj pride zdaj!

»Vaš mož, ki ga je ohromelost strla v njegovih najlepših letih, je umrl skrbel in razmišljal, kako bi opremil svoj dom. Po treznem preudarku in v upanju, da bodo njegova žena in drugi udeleženci privolili, je sklenil, da bo izvedel načrt, ki ga je sprožil že nje- gov ded in ki je naš gospod zvedel zanj iz matrinekega dnevnika. Na pomoč mu je prišlo ugodno na- ključje. Vojvoda se je namreč na kon- cu prejšnjega leta odločil, da bo kupil malo zülške gozdove, kajti s tem, da jih bo lahko imenoval za svoje, upa, da bo izpolnil neko najljubšo željo. Vsota, ki jo je gospod Jurij zahteval, je bila izredno povoljna. Po Jurijevem naročilu sem 2. januarja t. l. prodal gozd za štiri sto petdeset tisoč mark. To je zelo ugodna cena, ki je sicer ne bi mogli pričakovati ali zahtevati.«

Ta denar je gospod Jurij razdelil. Dvesto pet in dvajset tisoč mark je odločil za ženski zavod, dve sto pet in dvajset tisoč mark je pa zapisal v dobro gospe Karli Rhodnovi, rojeni Nordmannovi, prav toliko z obrestni vred po tri in pol odstotka znaša vsota, ki jo je izdala gospa Rhodnova od svojega premoženja za poravnavo dol- gov v Veliki Züllo. Od današnjega dne dalje ni torej gospod Jurij dolžan svoji ženi niti pare več.

Govornik je za trenutek prenehal in pogledal Karlo, ki se je zravnila in mu živo eegla v besedo.

»Samo se trenutek, prosim, gospa,« je poprosil z ledenomrzlim, ostrim gla- som. »Tako vam bom na razpolago. V Mali Züllo bodo podrli dvorišna poslopja,« je nemoteno nadaljeval. »Dvorišče bodo pa prenovili v sadov- njak. V Veliki Züllo bodo zgradili pre- stavo in zahodno stran hiše bodo pre- uredili v stanovanja za ženski zavod. Prvega julija bodo ustanovo otvorili, prav takrat bodo prišle tudi izbrane dame. Imele bodo čisto brezplačno oskrbo: stanovanje, kurjavo, perilo, hrano, zdravnika in zdravnico. Vsaka od njih bo poleg tega dobila na me- seec še pet in dvajset mark.«

Za predstojnico niso določili najsta- rejšo damo ko navadno, ampak naj- mlajšo. S to častjo so pa zvezane mar- šakakšne težave in neprijetnosti. Vse bo vodila Helena Nordmannova. Dru- ga najmlajša gospodična Ana Meisno- va bo predstojnica pomagala pri ra- čunovodstvu. Premožnje je ustanove bom upravljal jaz, sodni svetnik Ban- delo. Druge tri dame, ki jih je Rhod- den izbral za ta zavod, so:

Vdova pc majorju Zwingerbrücku, gospodična Adolfinna plemenita Gor- dejeva in gospodična Marija Dürnhah- nova, leta gospe Karle.

Vse tri dame so bile v težki denar- ni stiski in so to pribražile z vesel- jem sprejele. Gospod Rhoden upa, da bo dobil privoljenje svoje soproge, kakor tudi obeh drugih dam in prosi za podpis.«

Sodni svetnik je umolknil, vzel iz žepa nalivno pero in nas vse po vrsti pogledal. Vse tri smo obstrmele. Po- ložil je polo pred Karlo in ji uslužno ponudil pero. Odrinila je papir in ogorčeno dejala:

»Prosim, ali ne bi najprej podpisala tista, ki ji je ta ustanova v prvi vrsti posvečena, recimo moja sestra, gospod sodni svetnik. Čast, komur čast!«

Helena je prebledela ko zid.

»Prosim, draga gospodična podpišite se tu na drugem mestu.« se je sodni svetnik ravnodušno obrnil h Heleni. Tako, hvala lepa. No, gospa, vaša se- stra se je že podpisala.«

»Zakaj vendar ne bi podpisala,« je rekla Karla, »zaj je bila pripravljena na to. Jaz za svojo osebo sem pa tako pres...«

Izenada je utihnila, ko da bi jo bilo sram priznati, da ona, kot gospa- darica v hiši, ni za vse to nič vedela. Zastrmela je predse in se ugriznila v spodnjo ustnico. Potlej je vzela pero, ki ji ga je sodni svetnik še zmerom ponujal in podsmehljivo vprašala:

»Kakšna se vam prav za prav zdi ideja mojega moža? Ali se vam ne zdi, da je nekam bolna? Z vsemi štirimi bi se morala boriti proti temu, a naj bo. Ko bo mož umrl, bo sodišče usta- novo tako in tako razpustilo. Da, tu piše: Karla Rhodnova, rojena Nord- mannova. Naj bo. Bolnikom in otro- kom moramo ugoditi.«

Ko je podpisala, je vrgla pero na papir in vstala.

»Ali me pri tej kupčiji še potrebu- jete?«

Sodni svetnik jo je premeril od nog do glave. Stala je pred njim, z rokami uprtimi v boki in s težavo zadrževala svojo jezo.

»Ne, gospa,« je rekel zelo vljudno, lahko gresite, samo to vam še poprej povem, da je ta ustanova pravomoč- na. Saj veste gospa, pred sodiščem mora biti vse do pičice urejeno, po- sebnost se pri takšnih ustanovah.« Se zmerom se je porogljivo smejala.

»Hvala, gospod sodni svetnik Ban- delo. Zdaj pa lahko noč!«

Ne da bi kaj pripomnil, je sodni svetnik porinil polo predne. Podpi- sala sem se.

Jasno je bilo, da so hoteli Heleni dati dom in področje, kjer bi se lahko udeleževala.

»Ali želite dami iti domov? Tudi vedve nimata zdaj kaj več početi,« je rekel stari gospod, »in če dovolita, vaju bom v kratkem obiskal v Mali Züllo. Zdaj grem pa tolažit gospo Karlo. Nedvomno je pri svojem možu.«

Sodni svetnik je Heleni poljubil roko in šaljivo dejal:

»Upam, da boste mila gospodarica.« Ni ga docela razumela.

»Ne bi smela podpisati, je iznenada rekla. »Saj vidite, da se Karla ne strinja s tem.«

»Prosim vas, zakaj naj bi bila proti? Njena občutljivost je zgolj posledica samostojnosti, ki ji jo je s tem poka- zal gospod Rhoden. Gospa Rhodnova bi rada o vsem sama odločala, a pri tem nima nič besede. Edino gospod Rhoden ima pravico razpolagati z Malo Züllo in razen njega še varstve- no sodišče.«

Potlej se je zasmejal:

»Saj se menda niste zaobljubili, go- spodična Nordmannova! Vsak trenu- tek lahko obesite svoje »nadzorstvo nad ustanovo« na klin in se poro- čite!«

Helena je ko ranjena stopila korak nazaj, odsekano je odzdravila in od- šla ven. Tudi jaz sem se poslovila od starega gospoda. Ko mi je krepko stisnil roko, mi je dejal:

»O tem torej ne smem govoriti? Prosim, recite gospodični Heleni, naj mi oprost!«

Domov sva prišli okoli sedmih. He- lena je ko kip stala sredi sobe. Na lepem si je obraz zakrila z rokami in zahtela:

»Moj Bog, saj vem, da je dobro mislil, a še zdaleč ne slutim, kaj mi je s tem storil. Karla me že tako in tako sovraži, zdaj pa še to!«

»Boljše pač ni mogel poskrbeti za- te,« sem jo tolažila.

»A Karla! Karla!«

Nisem je mogla pomiriti. Zdirjala je ven. Slišala sem, kako je šla v temen salon in zaloputnila z vrati.

Tudi v moji glavi so se mešala na- sprotna čustva, tudi jaz sem se bala srečanja s Karlo in od strahu sem zakrčila, ko je narahlo potrkal in se je zdajci prikazala med vrati. Najbrže je šla za nama. Kljub temu, da je bilo tisti deževni večer temno, sem videla njen razburjeni obraz in njeno tresočo se roko, ki je z njimi držala mokro jopico.

»Helena je v salonu, gospa Rhodno- va,« sem ji rekla.

»Ah, najbrže izbira prostor, kjer naj bi stal prestol za prednico,« je porogljivo menila. »Ne, lepo. Potlej bom našla tam visoko damo. Ali bi me hoteli spremiti? Tudi vi namreč lahko slišite, kaj ji bom povedala.«

»Seveda, gospa.«

»Ah, vi pač mislite, da bom vašemu maliku kaj storila? Na to še zdaleč ne mislim. Zato se vam ne bi bilo treba bati. Helena ima namreč moč- nega zaščitnika.«

Hkrati je tudi že odprla vrata in stopila v veliko sobo, ki je v njej ob vzhodnem oknu sedela Helena na zvišenem prostoru in gledala v park.

»No, dober večer!« je začela Karla. »Hotela sem se ti zahvaliti. Zares si- jajno si znala šibkega, bolehnega člo- veka pridobiti za svoje načrte. Vsa čast. In ker so plemeniti, kakor so bili Rhodnovi vedno, si kar takoj do- bila kraljevski dvor kakor kakšna vladajoča kraljica: grad, vprege, ose- bnega zdravnika, dvorne dame, skrat- ka, vse mogoče. Da, ti že znaš kaj takšnega! Zmerom si ni bila v na- polni, ti...«

Helena se je sunkovito zravnila in stala pred njo v globoki temi, z obra- zom obrnjenim v stran od okna, tako da njenega obraza nisem mogla na- tanko videti, a vedela sem, da je bolj podobna mrtvecu ko živemu bitju. In vedela sem tudi, da bo Karla to uro izrabila in ji vse najhujše zalučala v obraz. Stopila sem k njej in ji hotela biti v oporo, a ona se je branila.

»Kaj hočeš?« je vprašala z naspol zamrlim glasom. »Saj sama vem, da sem se pregrešila proti tebi. Vem tudi, da svojega greha ne bom mogla oprati vse svoje življenje, a nikar me še dalje ne dolži, da je to moje delo. Prisegam ti, da sem bila zaradi vsega tega prav tako presenečena ka- kor si bila ti. Prisegam ti, Karla!«

»Tvoje prispege?« je zaničljivo rekla Karla. »Saj si slabša kakor najnavad- nejša tatice. Ukradla si mi njegovo ljubezen in njegovo srečo. Izkoristila si tisti čas, ko sem bila bolna in brez moči priklenjena na posteljo. Ravnila si tako prostiško, tako prostiško, ka- kor to ne bi storila najnavadnejša vlačuga!«

Radio Ljubljana

od 21. do 27. julija 1938.

ČETRTEK, 21. JULIJA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Deset minut zabave ■ 20.00: Plošče ■ 20.10: Značaj in te- iesna konstitucija ■ 20.30: Prenos pro- menadnega koncerta iz Rogaške Sla- tine ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Koncert godbe »Sloga« ■ Konec ob 23. uri.

Marmelade in želeji

10 MINUTAH

Opekta

Navaden zavojček za približno 1 kg marmelade, cena Din 4.-

PETEK, 22. JULIJA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Vesele pe- smice ■ 14.00: Napovedi ■ 19.00: Na- povedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Plošče ■ 20.10: Žena v kiparstvu ■ 20.30: Pren- os simfoničnega koncerta iz Rogaške Slatine ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Angleške plošče ■ Konec ob 23. uri.

SOBOTA, 23. JULIJA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Prenos pro- menadnega koncerta ■ 18.40: Kaj je in kaj hoče soc. skrbstvo ■ 19.00: Na- povedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Pregled sporeda ■ 20.00: O zu- nanji politiki ■ 20.30: Pisan večer ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Pevski koncert ■ 23.00: Poročila o pripravih za XX. kongres kat. esper. ■ Konec ob 23.30 uri.

NEDELJA, 24. JULIJA

8.00: Duet harmonik ■ 9.00: Napo- vedi, poročila ■ 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve ■ 9.45: Ver- ski govor ■ 10.00: Prenos promenad- nega koncerta iz Rogaške Slatine ■ 11.30: Otroška ura ■ 12.00: Trbovelj- ski pevski jazz ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 17.00: Kmetijska ura ■ 17.20: Tržna poročila ■ 17.30: Pren- os promenadnega koncerta iz Rogaške Slatine ■ 18.30: Plošče ■ 19.00: Na- povedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Originalna švicarska godba ■ 20.30: Koncert vojaške godbe ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Plošče ■ Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK, 25. JULIJA

12.00: Kmetički trio ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 19.00: Napovedi, po- ročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Za- nimivosti ■ 20.00: Plošče ■ 20.10: Po- čitniške kolonije za vajence ■ 20.30: Prenos koncerta iz Dobrne ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Fantje na vasi ■ Konec ob 23. uri.

TOREK, 26. JULIJA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.15: Plošče ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zabavni kotiček ■ 20.00: Plošče ■ 20.10: Baročna arhitektura in kiparstvo ■ 20.30: Plošče ■ 21.00: Prenos iz Turina ■ Konec ob 23. uri.

SREDA, 27. JULIJA

12.00: Donski kozaki pojo ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.15: Magistrov trio ■ 18.00: Plošče ■ 18.20: Mladinska ura ■ 19.00: Napovedi, po- ročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Citre ■ 20.30: Prenos simfoničnega koncerta iz Rogaške Slatine ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Prenos lahke glasbe iz nebotičnika ■ Konec ob 23. uri.

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

FR. P. ZAJEC

IZPRASAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA - STARI TRG 9

Velika izbira vseh vrst optičnih naprav, povečevalnih stekel, daljnogledov, lopomerov, barometrov, termometrirov, nygrometrov itd. Raznovrstne ure, zlatinske in sre- brninske. Cenik brezplačno.

Lahka letna oblačila, vetrne suknjiče, perilo itd. prodaja najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

...ne milostljiva gospa, ni »prav isto«

NIVEA CREME

Samo NIVEA vsebuje Euceril, krepčilno sredstvo za kožo. Nobeno drugo sredstvo za ne- govanje kože ni »prav isto«. NIVEA krepi kožno slaničje in zmanjša nevarnost sončnih opeklin. Z NIVEO okrepcana koža porjavi hitro in enakomerno ter jo varuje pri nagli ohladih pred prehladom.

**OD 17. VII
ZNIZUJEMO CENE
OBUTVI!**

NOVE CENE:

12.- 15.- 19.-

25.- 29.- 39.-

59.- 79.- 99.-

120.-

PRIDITE-PREPRIČAJTE SE

Rato